30. MAJ 2022

SELVSTYRETS SAGSOMRÅDER

FRA ET STATSRETLIG PERSPEKTIV TIL ET FORVALTNINGSRETLIG PERSPEKTIV

BA-PROJEKT I JURA, ALMEN LINIE

AF ARNATSIAQ HANSEN & JULIUS KRISTIANSEN
VEJLEDER, BUGGE THORBJØRN DANIEL

Indholdsfortegnelse

Abstract **2**

Indledning **2**

Problemformulering **3**

Metode **4**

Grønlands retshistorie **7**

Grønland i Grundloven *8*

Hjemmestyre *10*

Selvstyre *11*

Statsteoretikere om Grønland **13**

Selvstyre som en aftale *13*

Selvstyre som et almindelig folketingslov *15*

Selvstyrelovens bestemmelser **18**

Betingelser for ikke overtagne sagsområder *18*

Gældende ret om ikke overtagne sagsområder *20*

Sagsområderne igennem Selvstyret **22**

Sagsområderne formueretten, fogedretten og arealanvendelse *24*

Driften af flyvepladser og flytrafikken i Grønland. *34*

Retshistoriske aspekter som har betydning i det to sagsområder. 35

Delkonklusion 47

Konklusion **48**

Perspektiv *49*

Litteraturliste **50**

Abstract

Projektet tager udgangspunkt i forvaltningen af hjemtagne sagsområder som påvirkes af sagsområder der ikke er hjemtaget. Vi tager udgangspunkt i formueretten, fogedretten og arealanvendelse samt driften af Grønlandske lufthavne.
Projektet inddrager statsretlige teorier, retsfilosofiske teorier samt retshistoriske aspekter

Allaaserisami susassaqarfinnik Namminersorlutik Oqartussat ataaniittunik ingerlatsinermi susassaqarfinnik Naalagaaffiup ataaniittunik sunnerneqartarnera sammineqarpoq. Formueret, Fogedret nunaminertanillu atuineq kiisalu mittarfinnik ingerlatsineq aallaavigivarput. Allaaserisami naalagaaffinnik ingerlatsinermik teoriit, retsfilosofi atorpagut kiisalu oqaluttuarisaaneq tapunneqarluni.

This assignment has the main focus on public administration of resort departments of areas, that both belongs to Greenlandic government and the Danish government. As examples to our main subject, we have taken subsidiary subjects on two administration 'areas on proberty rights, Bailiff's Court and land areas', and 'operation on Greenlandic airports.'
The assignment takes on constitutional theories, theories on legal philosophies and legal history aspects.

Indledning

Af Julius og Arnatsiaq

Denne opgave har forklarer og illustreret en problematisering over sagsområderne under Selvstyret. Til det er der taget et udgangspunkt i Grønlands retshistorie af den del der berører statsretlige og forfatningsretlige interesser. Derfor er der vidst begge eksisterende hoved interesser om statsteorier der berører den del om Grønlandske interesser.
Det er med to hoved eksempler bevidst og forklaret forvaltningsretlige udfordringer omkring sagsområder der hører under de danske myndigheder og sagsområder der hører under de grønlandske myndigheder, der udelukkende vedrører forvaltning over Grønland.
Her vil vi understrege at det ikke er en opgave der omhandler Selvstændighed, men om Selvstyrelovens og aftalens indhold.

Problemformulering

Af Julius og Arnatsiaq

I den grønlandske retshistoriske perspektiv, omkring selvstyrelovens virke og Grundlovens forfatningsniveau, hvordan er den grønlandske Selvstyre forvaltning påvirket?
Hvad er skelnen mellem Selvstyreloven og Selvstyreaftalen?
Hvordan påvirkes forvaltningen omkring Grønlands Selvstyre, i mellem opfattelserne om Selvstyreloven som lov og Selvstyreaftalen som aftalen?

Helt overordnet er der to opfattelser omkring Grønland i Rigsfællesskabet, hvor det ene ser den grønlandske forvaltning som en kommunalt lignende struktur og hvor den grønlandske befolkning ser Grønlandske Selvstyre med eget parlamentarisk system. (Rigsfællesskabet af Frederik Harhoff, s.143-144, afsnit 4.5)
Denne forskel i opfattelse forvirrer for, hvem der i virkeligheden skal sidde med ansvaret for områder der delvist står i Selvstyrets ansvar og delvist står under Folketingets ansvar. Når "riget udgør tre autonome retssamfund med hver deres retssystem, der er knyttet under én fælles forfatning," (Danmarks Riges Grundlov, af Henrik Zahle, s.33/betænkning s.583).
Når det ene retssamfund (Grønland) sidder med problemstillingen, men ansvaret ligger uden for selve samfundet, altså i det andet retssamfund (Danmark). Og når det egentlig bare handler om at skabe de tidssvarende lovrammer for det pågældende retssamfund, for at kunne løse en problemstilling omkring et forvaltningsområde, f.eks. naturområder eller udvikling af ejendomsregistrering. (Betænkning om Selvstyre nr. d og nr. 26, s.111)
Hvor man hver gang så skal til at løfte emnet om Grønlands Selvstyre er en kommunalt lignende struktur eller er et statslignende parlamentarisk system, før der udvikles på et sagsområde, der ikke fuldt ud hjemtagne endnu.
I stedet for "bare" at løse det enkelte problemstilling omkring et ressortområde, så skal det menige embedsmand gøre sig overvejelser om det område er økonomisk forsvarligt at hjemtage det eller tænke i baner omkring forfatning og ikke forfatning, for at kunne løse retssamfundets (Grønlands) eget sagsområde der er delt i to ressortmyndigheder.

Med den magtforhold der er i ubalance der ligger i selvstyreaftalen, bliver det et spørgsmål om hvordan det problemstilling kan forvaltes på et sagsområde der ligger imellem to ressortmyndigheder over et enkelt retssamfund.

Metode

Af Julius og Arnatsiaq

Kernen i projektet tager udgangspunkt i sagsområderne med et synsvinkel fra Grønlands Selvstyre og for at bevise udfordringer sagsområderne har mellem Grønland og Danmark, har vi taget det helt ovenfra retshistorien og ned til den enkelte sagsområde, hvor vi kom med hvert vores eksempel på et sagsområde.

Det udtag af retshistorien handler om, at vise måden den grønlandske og den danske retssamfund agerer på og forventninger om Grønland. I afsnittet om retshistorien er der beskrevet under afsnit: Grundloven, hjemmestyret og selvstyret. Det skal vise hvorfor og hvordan Grønland er blevet en del af rigsfællesskabet og hvad den grønlandske forventning var. Til det er der benyttet viden fra bøger om Grundloven, statsteori og arkiveret artikler, da der er begrænset omfang et samlet og nyere genskrivninger om retshistorien fra den grønlandske synsvinkel. Her blev det til et overordnet beskrivelse for, at kunne vise hvor forskellige formål der var omkring beslutninger om Grønland.

For at underbygge vores argument omkring, hvad forskellen mellem opfattelserne om Grønland var, har vi skrevet et afsnit, der gerne skulle tage skelet omkring, hvordan selvstyreloven er opfattet. Nemlig selvstyreloven som et almindelig lov og selvstyreloven som et traktat lignende aftale. Denne illustrering skal vise senere, hvordan opfattelserne påvirker sagsområderne der gælder i Grønland.
Det handler om statsteoretikkernes kerneområde når de ser Grønlands forvaltnings virke med deres kritiske øjne. Til det er der brugt Henrik Zahle kommenteret bog om Danmarks riges Grundlov og Frederik Harhoffs bog om Rigsfællesskabet.
Diskussionen om hvor meget Selvstyret er et delegeret lovgivningsmagt eller hvor meget det er mellemfolkeligt aftale, påvirker netop måden der er forvaltes omkring sagsområderne, som vi prøver at belyse metodisk med vores lokale synsvinkel og viden.

Afsnittet om "Selvstyrelovens bestemmelser om sagsområderne" er en generel analysering og fortolkning af bestemmelserne inden, der bliver dykket ned i eksemplerne om sagsområder der ikke hjemtaget.
Det er også påvist den retlig trinhøjde af den gældende ret der er vedtaget af folketinget. Det som er påpeget af statsteoretikkerne. Påvisningen er gjort ved at hente titlerne om den gældende ret for Grønland om sagsområder der ikke hjemtaget.

I afsnittene om vores eksempler på sagsområder, er der benyttet supplerende og underbyggende teorier undervejs i vores afsnit. For at have en struktureret og grundlag for vores argumentation i vores afsnit. Der er derfor ikke en separat teoriafsnit i vores hovedafsnit i opgaven.
Denne fremgangsmåde er modsat benyttelse af en teori, der ved en analyse får os til indse hovedemnet. Teorien underbygger som en supplerende viden til vores hovedemne, der berører et diskussion og problematiserer sagsområdernes udfordringer.

Det eksempel på sagsområdet der ikke er hjemtaget, blev afsnittet sagsområderne gennem selvstyret beskrevet for at påvise og argumentere for problematikken omkring opfattelsen af forvaltningsretten er bundet af et synsvinkel fra det land man står fra.
Til det er der benyttet retsdogmatisk metode for, at supplere og underbygge et argument til sagsområdernes opdelende effekt af Selvstyreaftalen.
Afsnittet om "Sagsområderne formueretten, fogedretten og arealanvendelse" er et område, der er et der tager hen over flere retsdogmatiske discipliner privatret under fogedret og formueretten i form af tingsret, offentligret i form af forvaltning og lovgivningskompetence.
For at dykke ned i sagsområdet om formueretten herunder tingsret, så er der taget en retsdogmatisk metode som tilgang. Det er et forsøg på systematisk analysering og derfor et dyk taget med objektive og distancerende briller. Det handler om at fremstille den gældende ret mellem folketinget og inatsisartut, med objektive briller som muligt.
Da det så også handler om lovgivningskompetence over formueretten herunder tingsret, er et offentligretlig disciplin som er et lag over privatretlig disciplin.
Derfor er der benyttet retsdogmatiske teori, som tilgang. Teorien er ikke beskrevet som et hovedemne, men inddraget som en supplerende argument i kapitlet.

Retssociologien er tilføjet som et supplerende argument for, at vise og anerkende det omdiskuteret emne om afkolonisering eller magtstrukturen over Grønland oppefra og ned. Tages der felten om retssociologi omkring normative tankemønstre i system, godt kan påvirke sociale strukturer og institutioner.
Retsfilosofien er tilføjet for at undgå at inddrage forudindtaget vurderinger af gældende ret om sagsområderne som ikke er hjemtagne, om de er retfærdigt eller uretfærdigt. Det er supplerende argument for at vise et deskriptiv retsfilosofisk tilgang, for analysering og fortolkning af gældende ret om sagsområderne formueretten, fogedretten og arealanvendelse.

I afsnittet "Driften af flyvepladser og flytrafikken i Grønland" inddrages historiske aspekter som har betydning for perspektivering, valg af juridiske metoder og vægtning af det forskellige retskilder.

Grønlands retshistorie

Af Arnatsiaq

Noget af retshistorien bliver forklaret for at vise, at der findes to forskellige opfattelser af, hvordan retssamfundet i Grønland har rettigheder omkring ikke hjemtagne sagsområder og hjemtagne sagsområder. Det bliver udtagne tidsperioder af retshistorien, som berører det som de danske myndigheder stadigvæk har den lovgivende magt over, der er i sammenhæng med sagsområder, der ikke er overtaget af selvstyret endnu.

En sammenhængende og skrevne viden om den grønlandske retshistorie i Rigsfællesskabet er begrænset. Derfor kan det blive svært, at finde litteratur om Grønlands retshistorie, der forklarer hvordan det grønlandske retssamfund er udviklet i en sammenhængende historie. En stort del af den grønlandske retshistorie er gennem den danske retshistorie. Der kan benyttes meget viden fra de danske bøger f.eks. om statsret, menneskerettighederne eller obligationsret. Det skal dog understreges, at selvom det gældende ret tit kommer i sammenhæng med den danske gældende ret, så er det ikke altid lignende udfald eller virkelighed der kommer i resultat for Grønland. Enhver ret der er udviklet igennem retshistorien der er udviklet af den danske retshistorie og derfor er juridiske viden indgroet i det danske retssamfund, f.eks. i form af retssædvaner og retspraksis. Det er ikke tilfældet for Grønland. For Grønland er et retsområde der er overført fra det danske retsområde. På den måde kan et lovgivning der gælder for Grønland, omvendt få en retssædevane eller retspraksis over tiden.

Rigsfællesskabets statsteoretikkerne tegner netop det strukturelle kompleksitet af den retlig trinhøjde og overgivelse af den lovgivende magt, der indebærer Grønlands ret.
Indførsel af den lovgivende magt er bundet af betydningsfulde pejlemærker i vores grønlandske retshistorie. Det vigtige her er at beskrive den grønlandske retshistoriske del, der gerne skulle vise hvordan Grønland er blevet en del af det danske rigsfællesskab. Dette skulle tegne et godt illustration af det nutidige perspektiv til ikke overtagne sagsområder, om kerne emnet på problemformuleringen.

Det betydningsfulde pejlemærke for den grønlandske retshistorie er netop forsøget af afkolonisering i Grønland, da det grønlandske samfund blev tilføjet i Grundloven.
De mere nutidige betydningsfulde pejlemærker er der, hvor den grønlandske samfund, forsøger at afkoble sig fra Danmark og blive til et mere selvstændigt land, der forsøger at få mere magt og ret over deres eget retssamfund. Både hjemmestyret og selvstyret er de tidsperioder, hvor lovgivning for Grønland ændrer status og derfor viser forvirrende status omkring gældende ret og deres retlig trinhøjde. Fordi et forfatningsretlig opfattelse af Grønland påvirker måden af overgivelsen på lovgivningsmagten og derfor påvirker den retlig trinhøjde af den gældende ret.

Grønland i Grundloven

Af Julius

Forholdet mellem Grønland og Danmark går 300 år tilbage til missionæren Hans Egedes ankomst i Grønland 3. juli år 1721. Der var naturligvis andre nationaliteter sporadisk til stede i Grønland, mest hvalfangere og der var samhandel mellem de besøgende og grønlændere.

For at forstå hvordan Grønland 5. juni 1953 kom ind under den danske Grundlov, er det nødvendigt at tage tiden under Anden Verdenskrig med i billedet.

Danmark fik i 1933 fået suveræniteten over Grønland i en dom afsagt i den internationale domstol i Haag og lige indtil Anden Verdenskrig og Danmarks besættelse af det tyske besættere var forholdet mellem Grønland og Danmark ubrudt.

Her vil vi blot forholde os til perioden Anden Verdenskrig og op til Grønlands indlemmelse under den Danske Grundlov selvom der selvfølgelige var forskellige love og regler under forskellige former og ledelsesformer i stort set hele perioden, f.eks. Styrelsesloven fra år 1925.

Under besættelsen af Danmark blev forbindelsen mellem Grønland og Danmark afbrudt og Grønland var de facto et selvstændigt land med egen ledelse uafhængigt af Danmark.

Der var nu ingen restriktioner af det varer man nu kunne få fra Amerikanerne som havde påtaget sig, at sikre Grønlands kyst og samtidigt havde den danske Ambassadør i USA Henrik Kaufmann oprettet en kommission der skulle yde bistand til sikring af Grønlands forsyninger og afsætning af landets produkter. Grønlands handel var nu primært med USA.

Grønland bliver mødt af Amerikanerne og andre handlende med respekt og ligeværdighed de aldrig havde oplevet før og det handelsvarer man kunne afsætte gik for en pris langt højere end nogensinde. Grønland fik øjnene op for verdenen.

Samtidigt gjorde Anden Verdenskrig, at landene[1] ændrede radikalt på deres opfattelse af retsfilosofi og retssociologi. FN-pagten blev indgået og den indeholder blandt andet, at folkene har lige ret og selvbestemmelse. Danmark var én af medunderskriverne. På det tidspunkt levede halvdelen af alle mennesker i verden i lande kontrolleret af udenforstående. Disse lande kendes som kolonier og Grønland var én af dem.

Grønlændere nød godt af samhandel med Amerikanerne og havde fået sig større selvtillid. Man indså samtidigt, at den ledelsesform som gjaldt før krigen ikke passede dem så godt og at der var andre måder at lede et samfund på. Man er begyndt at se sig selv som handlende objekter og ikke som samfundsmæssige strukturer. Det findes mere bekvemt, at man havde et system frem for at én eller nogle få bestemte der havde magten. Man forstår og kan bedre forholde sig når regler gælder ens for alle og ikke som før krigen at nogle regler gjaldt for nogle og andre regler gjaldt for andre. FN-landenes og Grønlands samtidig åbenbaring for retsfilosofi og syn på retssociologi banede vejen for Grønlands indlemmelse under den Danske Grundlov i 1953.

Grønlændernes syn på autoriteter havde nu ændret sig, som er i tråd med Max Webers opdeling af autoritetsformer, og de var nu retligt autoritetstro samt har de fået smag for, at love og regler skal gå ud fra og passe til det samfund det skal gælde i. Denne er også helt i tråd med Montesquieus Lovenes Ånd. Forklaringen for, at det nu er mere tiltalende for Grønlændere at have et system samtidigt med at Grønlændere stadig er tro mod Danmark

[1] www.un.org - FN blev skabt af 50 lande.

skal findes i, dels i Thomas Hobbes tanker om overdragelse af magten til en stat og dels i Montesquieus magtadskillelseslære.

Derfor var det relativt nemt for Danmark at indlemme Grønland under den Danske Stat efter nogle års forarbejde i en Grønlandskommission oprettet i 1948 af daværende statsminister Hans Hedtoft.

Hjemmestyre

Af Julius

Blot 26 år efter Grønland kom ind under den Danske Grundlov blev Grønlands Hjemmestyre indført i 1979. Det skete med inspiration fra Færøerne som siden 1. april 1948 havde haft hjemmestyre.
Men grunden for indførelsen Grønlands Hjemmestyre går dybere.
Det skete fordi, Grønlændere ikke følte, at det føromtalte teorier blev indfriet.
Forventningerne med at blive indlemmet under den Danske Grundlov var høje.
"I dag oprandt dagen, som vi har set hen til med store forventninger..","..fra nu af er Grønland ligestillet med andre dele af det danske rige." Det var ordene af Augo Lynge i Grønlands første Grundlovsdag[2].

Den ligestilling som ud fra de forenede nationer lagde til grund for indlemmelsen af Grønland under den danske Grundlov udeblev.

Udbygning af Grønland foregik meget stærkt men med store forskelle i både løn- og andre ansættelsesvilkår mellem Grønlandske og danske arbejdere. I 1964 indførtes fødestedskriteriet officielt. Men reelt havde den jo været der hele tiden. I 1967 lukkedes kulminebyen Qullissat og folk som boede der blev spredt til forskellige steder i vestkysten af Grønland. Samme år vedtages en ny skolelov som indførte sprogundervisning i dansk allerede fra 1. klassetrin og undervisning i det grønlandske sprog først fra 3. klassetrin.

Alle disse post-grundlov begivenheder førte til øget ønske om selvstændighed i Grønland.

[2] Atuagagdliutit, 93. årgang 1953, 18. juni 1953

Det førte til, at den grønlandske redaktør i avisen Atuagagdliutit/Grønlandsposten 13. april 1972 proklamerede at "kravet om selvstyre er lige om hjørnet".[3]

Samme år behandlede Grønlands Landsråd i sin efterårssamling, et forslag fra Jonathan Motzfeldt om nedsættelse af en kommission til undersøgelse af hvorledes en hjemmestyreordning kunne indføres i Grønland.

27. oktober 1972 meddelte man Grønlandsministeriet, at tiden var inde til oprettelse af en kommission med henblik på at behandle spørgsmålet om Grønlands mere indflydelse i udviklingen af Grønland.

Kommissionen blev nedsat 9. oktober 1975. April 1978 afgav kommissionen sin betænkning om Hjemmestyre i Grønland.

Første maj 1979 blev Grønlands Hjemmestyre indført ved Lov om Grønlands Hjemmestyre Lov nr. 577 af 29. november 1978.

Selvstyre

Af Julius

Ved indførelsen af Grønlands Hjemmestyre overtog den Grønlandske regering stort set alle indre anliggender som Grønlands styrelsesordning og kommunernes styrelsesordning. Efterfølgende år pr. 1. januar 1980 retten til at indkræve skat og afgifter, reguleringen af tilgangen af arbejdskraft til Grønland, folkeskolen i Grønland, arbejds- og socialområdet og andre områder, jvf. bilag.

20 år senere med hjemmestyre følte man i Grønland, at hjemmestyreordningen havde udspillet sin rolle idet næsten samtlige sagsområder man kunne overtage med loven var hjemtaget. Desuden havde man med Danmarks medlemskab i EU, som Danmark i stigende grad overførte sine kompetencer til, haft forskellige aftaler med EU som i større grad blev

[3] Atuagagdliutit, 112. årgang 1972, 13. april 1972.

tillagt betydning fra flere lande og det tilsammen gjorde, at man mente at rammerne for Grønlands hjemmestyreordning skulle evalueres.

Det fremgår også af Selvstyrekommissionens betænkning pkt. 2.2.2, at der i forhold til forarbejderne til hjemmestyreordningen nu hersker en anden opfattelse af hvilke sagsområder der kunne overføres til Grønland indenfor og uden at bryde med Grundloven eller rigsfællesskabet.

Det er især Grundlovens § 19, bestemmelsen om at det er kongen - regeringen, der handler på rigets vegne i mellemfolkelige anliggender der blev behandlet i selvstyrekommissionen. I praksis havde Grønland omfattende aftaler f.eks. med EU som af andre lande tillægges større og større betydning i retning af som selvstændig aftaler. Ole Spiermann anfører, at bestemmelsen ikke har til formål at regulere forhold mellem rige og rigsdele. At Grønland handler på egne vegne i mellemfolkeligt anliggender - modsat rigets vegne - er foreneligt med bestemmelsens ordlyd.

Selvbestemmelsesretten blev også behandlet i Selvstyrekommissionen og denne synes at være uddebatteret mellem Grønland og Danmark, da det er overladt til det Grønlandske folk at afgøre om hvorvidt de ønsker selvstændighed i én eller anden form.

Med indførelsen af selvstyreloven blev Grønlændere af Danmark anerkendt som et folk i henhold til folkeretten med ret til selvbestemmelse.

Selvstyreloven adskiller sig fra almindelig folketingslove ved at, denne har en præambel som man ikke har ved almindelige folketingslove. Det er også præamblen der, i det forskellige forvaltningsområder under Grønlands Selvstyre, giver ydermere tyngde i fortolkningen, ikke bare af selvstyreloven selv, men også i høj grad af det love der er vedtaget i folketinget om hjemtagelse af det forskellige sagsområder ikke bare under den nye selvstyreordning men i høj grad også det love der er vedtaget under det tidligere hjemmestyreordning.

Grønlands Selvstyre blev indført 21. juni 2009.

Statsteoretikere om Grønland

Af Julius og Arnatsiaq

Det første halvdel af dette afsnit er om Frederik Harhoffs teorier om Rigsfællesskabet, om Selvstyret som en folkeretlig lignende aftale. Den anden halvdel er hovedsageligt om Henrik Zahle og Max Sørensens rationelle og logiske syn på overgivelsen af lovgivningsmagten til Hjemmestyret, fra et forfatningsretligt perspektiv.
Det skulle gerne erindre påvirkning af den gældende ret der bliver vedtaget af Inatsisartut og Folketinget. Også selvom måden af overgivelsen af lovgivningsmagten fra forfatningsretligt perspektiv godt kan give mening. Så skulle det gerne vise udfordringerne senere nede i vores afsnit og eksempler om de enkelte sagsområder, både på lovgivning der er vedtaget af Inatsisartut og Folketinget.

Selvstyre som en aftale

Af Julius

Præamblen i Selvstyreloven lyder i sin helhed:
"I erkendelse af, at det grønlandske folk er et folk i henhold til folkeretten med ret til selvbestemmelse, bygger loven på et ønske om at fremme ligeværdighed og gensidig respekt i partnerskabet mellem Danmark og Grønland. Loven bygger i overensstemmelse hermed på en overenskomst mellem Naalakkersuisut og den danske regering som ligeværdige parter."

Kigger man på nogle dele af præamblen ser det sådan her ud;
I præamblen anerkender Danmark det grønlandske folk som et folk med ret til selvbestemmelse. Derudover anerkendes et partnerskab mellem Danmark og Grønland. Endelige siges, at loven bygger på en *overenskomst* mellem Naalakkersuisut og den danske regering som *ligeværdige parter* (egen fremhævelse).

Loven er altså en aftale mellem to ligeværdige parter og aftalen refererer til folkeretten. Det er FN-pagten fra 1945 der refereres til. Denne pagt er grundelement i grønlandsk/dansk retshistorie fra pagtens indgåelse, til indlemmelsen af Grønland under den danske grundlov, til hjemmestyreordningens tilblivelse og til i dag med Grønlands Selvstyre.

Grønland har ikke ret til at indgå en traktat i folkeretlig forstand idet Grønland ikke er en stat.

Men hvad menes der med folkeret? Thomas Hobbes[4] mener, at der ikke kan findes ret mellem stater da naturtilstanden hersker mellem disse. Men han mener, at der godt kan etableres forbund mellem staterne, men at disse i sig selv ikke kan konstruere ret. De kan være praktiske og gavnlige - men ret er det ikke.[5] Oppenheim derimod mener, at folkeretsbenægterne tager fejl, og gør opmærksom på, at retten skal findes mellem staterne ikke over staterne som benægterne mener det skal være. Oppenheim er tilhænger af folkerettens udvikling hen imod at sikre fred, styrke fredelige, internationale løsninger og regulere krigsførelse. Oppenheim argumenterer ikke blot for eksistensen af folkeret for også for dens nyttighed som et middel til at sikre og styrke fremtidig fred og sikkerhed[6]

FN-pagten er indført som lov i Danmark BKI nr. 8 af 22/11/1945. Den er mere i retning af Oppenheims folkeretlig forståelse. FN er dog en større og mere omfattende organisation med flere aspekter end den ene pagt.

Det ses og anerkendes i præamblen til Selvstyreaftalen, at Grønland har folkeretlige rettigheder. Grønland må også siges at have folkeretligt handleevne. Grønland er med f.eks. i ICC - et anerkendt organisation Inuit Circumpolar Conference. Grønland har også folkeretligt forpligtet sig forskellige internationale konventioner, f.eks. Menneskerettigheder.

Grønland er ikke en stat i folkeretlig forstand. Dog opfylder Grønland alle betingelser om; territorium, permanent befolkning, regering og evnen til at indgå i relationer med andre stater. Dette er i tråd med Montevideo Konventionens artikel I, som en stat som folkeretssubjekt skal besidde. Der er blot den hage, at Grønland ikke råder over suverænitet over eget territorium hvor meget modstridende end det kan lyde. For at fuldende kompleksiteten har Danmark overladt grænse stridigheden om Hans Ø til Grønland at afgøre. Naalakkersuisut fik med Selvstyreaftalen omfattende beføjelser til at begå sig i mellem

[4] Leviathan, 1651.
[5] Folkeret, 2017, side 19.
[6] Folkeret, side 31.

folkeretlige anliggender samt ret til repræsentanter i Danmarks udenrigsrepræsentationer til varetagelse af Grønlands interesser.

Aftalen om Grønlands Selvstyre blev til, dels på baggrund af øget international anerkendelse af Grønland som selvstændig aktør i den internationale scene og er bindende aftale mellem Danmark og Grønland og kan ikke ensidigt opsiges. Grønland fik retten til at erklære sig selvstændig og vil derved få højhedsretten over Grønland.

Selvstyre som et almindelig folketingslov

Af Arnatsiaq

Af den opfattelse om Selvstyreloven som et almindelig folketingslov bliver beskrevet fordi den gældende ret for Grønland vedtaget af folketinget, har en betydning for deres retlig trinhøjde, på sagsområder som ikke overtaget af Grønland endnu. Rigsfællesskabets teoretikere og deres betragtninger om hjemmestyret og Selvstyret, gå i to retninger en om statslignende aftale og anden om almindelig folketingslov.
Her beskrives teoretikernes andel af opfattelsen der går i retning af og har en en karakter af Hjemmestyreloven eller Selvstyreloven, som et almindelig lov retlig trinhøjde under folketinget. Den rationelle opfattelse af hjemmestyret eller selvstyret som et almindelig folketingslov, viser den varierende påvirkning af lovgivningsmagtens retlig trinhøjde. Der i dag påvirker sagsområderne i Grønland.

Der er blevet forklaret af Max Sørensen, at det færøske hjemmestyrelovs bestemmelser er delegeret lovgivningsmagt.[7] Hjemmestyret er derfor en overgivet magt, i form af en lovgivningskompetence og derfor en delegation der altid kan trækkes tilbage af folketinget. Denne form for betragtning begrundes med at delegeret lovgivningskompetence ikke ville være i strid med grundloven.

På den anden side blev der også ment, at Lagtingets kompetence ikke er et stat men et land med statslignende kvalitet. Her tilføjes at Lagtinget kompetence for de overtagne særområder med deres hjemmestyrelov var af lovgivende karakter i deres land. Selvom

[7] Grundlov med kommentarer, redigeret af Henrik Zahle, s.32

Lagtinget ligger på Færøerne, er det antaget fra at hjemmestyret eller selvstyret ville opfattes på samme måde. Lovgivningskompetencen er overgivet, men kan i teorien trækkes tilbage.

Zahle har i sin bog også kommet frem til, at Rigsfællesskabet udgør mere end én forfatningsretlig énhed og derfor består af tre autonome retssamfund med hver deres retssystem under én fælles forfatning.[8]
Dette tegner et forvirrende illustration af om lovgivningskompetencen af hjemmestyret er på retlig trinhøjde med lovgivningskompetence af folketinget. Eller om der nøjes med at erkende eksistensen af tre autonome retssamfund uden egentlig at udrede, at fordi hjemmestyrets lovgivningskompetence er bemyndiget af folketinget, at Inatsisartut lovenes retlig trinhøjde er på niveau med bekendtgørelser og cirkulære.

Den daværende grønlandske Hjemmestyrekommission har udtrykt, at "hjemmestyre for Grønland ikke kan gennemføres ved en folkeretlig overenskomst eller traktat, men kun statsretligt ved en dansk lov, hvorved folketinget delegerer en vis, nærmere afgrænset del af sin kompetence til hjemmestyret. Hjemmestyreloven kan således ensidigt ændres af folketinget ved ny lov…der ikke bør ændres af folketinget uden samtykke fra hjemmestyrets organer."[9]
Dette viser bevidstheden om opfattelsen af måden der overgives af lovgivningsmagten til hjemmestyret. Det nok så en bevidsthed af adfærd over overgivelse af en lovgivningsmagt, men nok ikke en bevidsthed der tilsluter til hvordan den helt enkelte bestemmelser påvirkes i sagsområderne og forvaltningen af det i dag.

Påstanden om at den grønlandske eller den færøske hjemmestyre er en delegeret lovgivningsmagt, for ikke at være grundlovsstridig overgivelse af magt, ved landenes mangel på suveræne status af et selvstændigt stat, fra et rationelt og logisk synspunkt kan på sin vis give mening.
Men et ligeligt fordeling og tre uafhængig autonome retssamfund, må kunne antages at være et lovgivningsmagt på retlige trinhøjde med folketingets lovgivende magt.

[8] Grundlov med kommentarer, redigeret af Henrik Zahle, s.33
[9] Hjemmestyre Kommissoriets betænkning, s.32f

Denne forvirrende syn der viger væk fra et land med suveræn status og bemyndigelse af lovgivningsmagt er ikke tænkt igennem, helt nede til de enkelte bestemmelser.
Ser man et cirkulære om forvaltningsret fremfor almindelig lovgivning på lovs niveau, der gerne skulle være på et retligt trinhøjde på niveau med folketingslov om forvaltningsret, er det forvirret et syn på retssamfundet.
Da et retssamfund under udvikling uanset hvad, vil lave løsninger på administrationen, uanset om hvad synet er på den retlig trinhøjde. Om det så er et argument for at Grønland er uden suverænitet. Der findes rettigheder bemyndiget, uanset Inatsisartutlove nu er på retlig trinhøjde niveau med bekendtgørelse og cirkulære.

Hvis selvstyreloven bliver grundlovsstridig bemyndigelse af lovgivningsmagt for at være på niveau med folketingets retlig trinhøjde, må det kræve endnu en grundlovsændring med et lignende ændring på 1948 eller 1953, da Grønland blev en del af den danske rige.
Så er der egentlig behov for endnu en afklaring af Grundlovens §1, før at Grønlands retssamfund får lov til at have den lovgivningsmagt på niveau folketingets lovgivningsmagt.

Bestemmelsen om Grundlovens §1 "Denne grundlov gælder for alle dele af Danmarks Rige" fortæller vel egentlig at Grønland er under riget, under et forfatning. Det behøves egentligt ikke ændres på ordlyden om bestemmelsen. Forskellen kunne egentlig bare være Grønland uden eget forfatning og ikke et trin lavere end folketingslovenes retlig trinhøjde, når Grønland er under et forfatning nemlig rigets grundlov og ikke under et retlig trinhøjde lavere af forfatningen og derudover endnu et retlig trinhøjde lavere igen under folketinget. Altså hvis man skal gå ud fra ordlyden, at forfatningen Grundloven har tre autonome retssamfund, nemlig danske, færøske og grønlandske. (eget påstand)

Det er Grundlovens §3 der bemyndiger folketinget den lovgivende magt "Den lovgivende magt er hos kongen og folketinget i forening. Den udøvende magt er hos kongen. Den dømmende magt er hos domstole." Opfattelsen af bemyndigelse af den lovgivende magt gennem selvstyreloven og deres retligt trinhøjde kan godt give mening.
Det kræver en ændring af opfattelsen, som "kongen" er opfattet i dag. "Kongen" er "regering", som den lovgivende og udøvende magt. Før at Grl §1 opfattes på samme måde hos Lagtinget og Inatsisartut, som lovgivende magt som folketinget.

For at lige at minde om hvad selvstændighed ville kræve og hvordan det er forskelligt fra at bemyndige den lovgivende magt gennem grundloven. Selvstændighed ville kræve eget land med egen forfatning, hvor en bemyndigelse af den lovgivende magt sådan set stadigvæk er under Grundlovens forfatnings enhed.

Selvstyrelovens bestemmelser

Af Arnatsiaq

Dette afsnit skal redegøre for og beskrive bestemmelserne om sagsområder i Selvstyreloven, fordi de efterfølgende afsnit vil konkretisere udfordringerne. Ved forvaltningsretlig beslutninger er svært at gå udenom Selvstyreloven, i Grønland og for Grønland.
Selvstyrelovens bestemmelser om sagsområder ser forholdsvist enkle og fornuftige ud. Da formålet med Selvstyreloven er at overtage lovgivningsmagten gradvist, ved at tage over sagsområder der står oplistet. Beslutningskompetencen er bemyndiget til Grønlands Selvstyre om, hvornår sagsområdet overtages, men hvordan de skal overtages er hæftet som aftale i bestemmelserne om Selvstyrets overtagelse af sagsområder.
Formålet med Selvstyreloven var, at udvide kompetencerne for den lovgivende magt, udøvende magt og noget af den dømmende magt, jf. lovens §1.

Betingelser for ikke overtagne sagsområder

Af Arnatsiaq

Til overtagelse om hvordan sagsområderne skulle være oplistet blev de i sin tid, kaldt for positiv og negativ liste. Hvor negativlisten ville handle om hvilke sagsområder der ikke måtte overtages af den grønlandske selvstyre og hvor positivlisten ville handle om oplistning af hvilke sagsområder der måtte overtages af selvstyret. Disse betingelser for oplistninger, var på baggrund af arbejdsgruppens overvejelser om stats- og folkeretlige spørgsmål.[10] De to lister er positive oplistninger af sagsområder der kan overtages. Begrundelsen for betingelserne for, hvordan liste II skal overtages blev, at sagsområderne på denne liste ville være omfattende og vil derfor kræve fælles forberedelser.[11]

[10] Selvstyrekommissionens betænkning, s.39.
[11] Selvstyrekommissionens betænkning, s.40

Ikke overtagne sagsområder er opdelt i to lister, hvor det handler om hvordan Grønland kan på egen hånd tage beslutningen for hvornår, hvordan og hvorledes et sagsområde skal overtages. Selvstyrelovens §2, stk.1 giver anledning til at beslutningskompetencen om, at overtage et sagsområde er op til selvstyret. Lovens §2,stk. 2 giver anledning til, at sagsområderne skal hjemtages som et samlet sagsområde, hvor lovens §2, stk.3 er undtagelser på hvilke sagsområder kan overtages delvist. Liste I b om resterende om sundhedsområdet, liste II 15 om fødevare, 25 om finansiel regulering og tilsyn, og 27 arbejdsmiljø.

Liste I og Liste II er opdelt mellem to betingelser for, hvordan sagsområderne skal overgå til Selvstyret. Sagsområderne på liste II der ikke er undtaget skal overtages, som hele sagsområder, kan først overtages *med* forhandlinger med rigsmyndighederne, jf. §3, stk.2. Hvor liste I kan overtages *uden* forhandlinger med rigsmyndighederne, jf. lovens §3, stk.1.

Den sidste bestemmelse i lovens kapitel 2 om overtagelse af sagsområder er §4 "Naalakkersuisut og regeringen kan aftale, at sagsområder, der alene vedrører grønlandske anliggender, og som ikke er nævnt i bilaget, kan overtages af Grønlands Selvstyre." Bestemmelsen handler om områder der ikke er beskrevet i selvstyreaftalen, selv kan overtages af selvstyret. Dette kan være lidt svært at forestille, da listerne dækker den store del af sagsområderne. Det nærmeste kunne egentlig være landet egne retssædvaner, som udvikles til et lovgivning. F.eks. fangerkulturens opdeling af fangsten mellem fangere, ejerskabet til dele af større fangst før salget.
Men nu hvor Grønland også følger med på de internationale interesser, kunne det også handle om f.eks. inatsisartut lovgivning der følger med parisaftalen eller EU-direktiver som Grønland på eget ønske, ønsker at være en del af og på den måde bliver nødt til at lovgive efter af Inatsisartut.

Gældende ret om ikke overtagne sagsområder

Af Arnatsiaq

Fleste nævnte sagsområder der er på liste I og II er ikke overtaget af selvstyret endnu.[12] Gældende lovgivning for ikke overtagne sagsområder er love for Grønland af folketinget. Ved overtagne sagsområder er gældende lovgivning i Grønland vedtaget af Inatsisartut. Der findes en lovregister for Grønland, så korrekt lovgivning vedtaget af den danske stat og der er trådt i kraft for landet, kan findes.

Nogle gældende lovgivninger er fra før hjemmestyret indtrådte hed Nalunaarutit. Lovgivning Nalunaarutit blev oversat til Grønlandsk. Der findes stadigvæk gældende Nalunaarutit fra før hjemmestyre i dag. I denne tidsperiode var Grønland anset som et dansk amt. Derfor er Nalunaarutit's retlig trinhøjde på bekendtgørelses niveau. Ønskes der en form for bekendtgørelse af Nalunaarutit, vedtog man fra folketinget cirkulære.

Da hjemmestyreloven trådte i kraft, blev noget af lovgivningskompetencen overtaget for overtagne sagsområder. For sagsområder der ikke blev overtaget under hjemmestyret, blev gældende lovgivning for Grønland vedtaget gennem folketinget. På den måde er der gældende lovgivning for Grønland vedtaget af folketinget.

Der findes også gældende lovgivning vedtaget af folketinget trådt i kraft for Danmark, men er trådt i kraft for Grønland senere hen, under hjemmestyret. Altså lovgivning der blev oprindeligt tænkt til Danmark, men senere hen blev relevant for Grønland. Det er svært skelne imellem lovgivningerne under hjemmestyret, som er gældende for Grønland vedtaget af folketinget. Derfor benyttes den eksisterende og som bliver publiceret af statsministeriet hver 3. måned, "Den grønlandske lovregister".

Det retlige trinhøjde for lovgivning der blev vedtaget for Grønland af folketinget under hjemmestyret er på ligefod med folketingslove. Den retlig trinhøjde af Inatsisartutlove der blev vedtaget af Inatsisartut, blev dog på bekendtgørelses niveau, fordi hjemmestyreloven er bemyndigelse gennem et folketingslov. Lovgivning der er vedtaget af Inatsisartut er et niveau lavere end lovgivning vedtaget af folketinget, af retlig trinhøjde.

[12] Bilagsliste for overtagne sagsområder siden hjemmestyret.

Da Selvstyreloven trådte i kraft blev aftalens struktur ift. sagsområderne ikke meget anderledes end hjemmestyreloven. Forskellen blev ansvaret over finansiering af sagsområderne, på de sagsområder der ønskes af selvstyret, jf. lovens §6. Selvstyrets aftale gjorde således også at lovgivningen for Grønland vedtaget af folketinget, blev kaldt lov om kongelig anordning fremover. Vedtages der et nyt lov for Grønland, kan det derfor nemmere skelnes mellem almindelige folketingslove og lovgivninger for Grønland.

Sagsområderne igennem Selvstyret

Af Arnatsiaq

Fælles problemstilling med alle sagsområder der ikke er hjemtagne endnu er, at den relevante lovgivning og den relevante myndighed i den danske forvaltning som regel går i stå eller få svært ved at forvalte for Grønland. F.eks. er gældende Folketingslov for Grønland Lov om pant, fra 1967 og Folketingslov af Kongelig Anordning Lov om radiofrekvenser, fra 2004. Det er svært at lave fælles løsning for alle ikke hjemtagne sagsområder, man må nok beskrive hvert enkelt område for hvad udfordringen er og hvordan den enkelte bør udvikles.

Her er der præsenteret overvejelser omkring ikke hjemtagne sagsområder igennem to forskellige teorier der tegner problematikken i en specifikt retning. Da man som grønlandsk side kan opfatte problematikken på et hjemtagne sagsområde pga. ikke et hjemtagne sagsområde på to forskellige måder.

Den ene opfattelse kan gå i retning om retssociologien om M.B. Hooker's teori om "Fra Retspluralisme: en introduktion til kolonial og postkolonial ret, 1975."[13] Hans formål med denne teori var at vise "de nutidige rets pluralistiske systemer, der er opstået som følge af overførslen af hele retssystemer på tværs af kulturelle grænser."
Det er ikke fordi der ikke er noget sandhed i denne teori og hvis vi kigger på den grønlandske retshistorie og kolonihistorie. Det helt sikkert spot on, at retspluralisme i sådan sammenhæng giver udfordringer ift. vidensdeling og magtforhold.
Grunden til at denne teori er valgt fra er, for at undgå strukturelle diskussioner om magtforhold. Her i denne præsentation vil er der forsøgt, at vise et retlig problematik mellem to lande med antaget gensidigt aftale. Da vi som et land har ret til at udvikle, har ret til at blive selvstændig og må står med beslutningerne selv i den sidste ende.

Det der undres om Selvstyreaftalen og Grønlands retshistorie om Grønland i Grundlovens bestemmelser, har ligheder som et folkeretligt lignende aftale. Selvstyreaftalen berører nemlig forfatningsretlige bestemmelser, og har fået et eksistens på baggrund af Grundloven.

[13] Retssociologi, klassiske og moderne perspektiver, redigeret af Ole Hammerslev og Mikael Rask Madsen, om M.B. Hooker's teori om

Selvstyreaftalen er blevet til af to forskellige nationaliteter og to forskellige retssamfund, under et fælles historie.

Skal Selvstyreaftalen og bestemmelserne fortolkes fra et perspektiv, som et folkeretlig lignende aftale, så kan det blive komplekst fortolkning af bestemmelserne i aftalen, både om ikke hjemtagne sagsområder og hjemtagne sagsområder.
Bestemmelsernes retlige trinhøjde indebærer både en fortolkning af Grundloven, af folketingets lovgivning og eget Inatsisartut lovgivning. Udover det har folketinget og Inatsisartut hvert deres forvaltning. Perspektivet omkring ligeværdige og gensidige parter og den forfatningsretlige aspekt er det ledt til et retsfilosofisk teori i denne afsnit, om internationale aftalers udfordringer, af Ingo Venzke.

Ingo Venzke's teori om "Hvordan fortolkning skaber international ret, 2012"[14] Hans problemstilling omkring implementering og fortolkning af traktaterne i international ret, ikke altid kan passe ind, fordi traktaterne bliver bundet i et fælles samtykke.
Hvor bestemmelserne med deres hensigt giver fornuftigt og moralsk mening, men hvor fortolkningen af aftalen giver forskellige resultater end aftalens hensigt. Da traktaternes bestemmelser har et demokratisk underskud i form af retssædvaner og retspraksis. To ligeværdige nationaliteter og en aftale med udfordrende fortolkning af bestemmelserne, nemlig selvstyrelovens bestemmelse.

"Den sfære der taler om, hvad der burde være en norm, og den sfære, der taler om, hvad der er en norm. Det er hverken det ene eller det andet, men en blanding af de to."[15] af Ingo Venzke. Er det mest iøjnefaldende af hans teori ift. problematikken ligeværdige retssamfund under et forfatning og analysering af selvstyreaftalen.
Hvis vi f.eks. fortolker Selvstyreaftalen bliver forståelsen i den danske perspektivering anderledes end den grønlandske perspektivering, af aftalens indhold.
Så Selvstyreaftalen blev til for at have større selvbestemmelse, i den grønlandske side i motivet bag aftalen et ønske om at bevare den grønlandske sprog og kultur gennem et lov. Argumentet omkring det var at den forvaltningsretlige dominans af det danske sprog ville

[14] Retsfilosofi, centrale tekster og temaer, redigeret af Ole Hammerslev og Mikael Rask Madsen
[15] Retsfilosofi, centrale tekster og temaer, redigeret af Ole Hammerslev og Mikael R. Madsen, s.986.

kunne udfase det grønlandske sprog igennem folkeskolen.[16] Med andre ord, det risici at det grønlandske sprog kunne systematisk udfases, og dermed lede til det mange i retssamfundet var bange for, at miste eget kultur med sproget.

Hvor i den danske af Folketinget var omtalen omkring Selvstyreloven, hvordan der forfatningsretlig kan overgives mere af det lovgivende magt, så den grønlandske befolkning kan udvikle sig til at blive mere selvbestemmende.[17] Aftalens indhold er den samme, men baggrundssynet og fortolkningen er vidt forskellige.

Det leder nemlig tilbage til sfære der er norm, selvstyreaftalens indhold om større selvbestemmelse har et blanding af to normer. Normen om Grundlovens forfatningsretlig stilling og normen om bevaring af identitet det leder til større ønske om selvbestemmelse. Begge indebærer og fokuserer på Selvstyreaftalen, idet indholdet giver fornuftig og moralsk mening om aftalens hensigt nemlig større selvbestemmelse. Men normen og fortolkning bag omkring bestemmelserne er afhængig af det land man står fra. Retssædvanerne og retspraksis omkring selvstyrelove er også i undertal og dog er det stadigvæk en fælles samtykke for begge parter.

Sagsområderne formueretten, fogedretten og arealanvendelse

Af Arnatsiaq

Dette afsnit er et eksempel på udfordringer og problemstillinger, der bliver stødt på ifb. med hjemtagne og ikke hjemtagne sagsområder igennem Selvstyreloven. Formålet med gradvist at hjemtage sagsområder som endnu ikke er hjemtagne sagsområder giver meget godt mening i en retshistorisk sammenhæng. Da det i den grønlandske retshistorie, handlede om gradvist at udvikle ansvarsområderne i forvaltningen inden for Grønlands Selvstyre, ved at hjemtage sagsområder.

Men i den virkelig verden er den gradvise hjemtagning af sagsområder ikke helt så enkelt, da forskellige sagsområder tit er i sammenhæng med hinanden inden for et forvaltning. Og i dette tilfælde skyldes det mellem to forvaltninger om et land. Når et sagsområde er opdelt

[16] Selvstyrekommissionens betænkning, 2008, s.84, sidste afsnit, om lovens §20.
[17] Selvstyrekommissionens betænkning, 2008, s.14, om kommissoriets ordlyd.

mellem Grønlands Selvstyre og Folketinget bliver der to forvaltnings aktører og to parlamentariske aktører.
Selvstyrelovens aftale gør det således muligt, at dette konstruktion for sagsområderne nogle gange hører under grønlandske myndigheder og andre gange hos de danske myndigheder. To vidt forskellige forvaltninger og parlamenter uafhængigt af hinanden der prøver at forvalte for Grønland.
Antaget at Selvstyreloven er et gensidig aftale mellem ligeværdige parter, med et pragmatisk samarbejde om Selvstyrelovens indhold og aftale. Antagelsen gør at landene ligeværdige parter på ligefod med hinanden, med et traktat lignende aftale om selvstyret. Det gør at Ingo Venzke's retsfilosofiske teori om, hvordan fortolkning af internationale aftaler kan indebære udfordringer, kan benyttes.

Selvstyrelovens §2 "Grønlands Selvstyre kan bestemme, at de sagsområder, der fremgår af lovens bilag, skal overgå til selvstyret." Bestemmelsens underpunkter forklarer så to lister, en liste I og en liste II, jf. lovens §§2, stk. 2 og stk. 3.
Bestemmelsen viser en aftale om betingelserne for hvordan sagsområderne skal have den gradvise hjemtagning. Det viser også at der stadigvæk er sagsområder som bliver forvaltet af de danske myndigheder lovgivet for Grønland igennem folketingslove. Men hvor selve problematikken eller udfordringen af forvaltningen og behovet for nyere lovgivning ofte er i Grønland. Det er som regel en tung proces, at skulle bruge kræfter på og forklare for et retssamfund uden for ens eget retssamfund og forsøge at forklare hvordan behovet for en bestemt form for forvaltning eller behovet for en bestemt form for nyere lovgivning.

Et eksempel på et udfordring på et sagsområde der ikke er hjemtaget er sagsområdet om formueretten. Sagsområdet om formuerettigheder kan godt lovgives fra de danske myndigheder, da formuerettens lovramme kan bemyndiges som kongelig anordning igennem folketinget for Grønland, hvor lovgivningen kan benyttes af Grønland.

Udfordringen om formueretten som sagsområde starter ved registrering af fast ejendom, registrering af fast ejendom er antaget at være forgrening af formueretten.

I Grønland er der begyndt, at få behov for og fornye lovgivningen om fast ejendom og registrering af ejendommen.[18] Da formueretten først kan hjemtages i Grønland som et hel enhed altså en hel sagsområde, så kan det derfor ikke opdeles i små bidder efter behov.[19] Ønskes der at hjemtage lovgivning om registrering af fast ejendom, vil det betyde at Grønlands Selvstyre skal hjemtage retten til lovgivning for hele formueretten. Den anden mulighed er en tidssvarende lovændring via Folketinget.
Formueretten som et sagsområde i aftalen om Selvstyre ligger i liste I, af lovens §3, stk.1. Bestemmelsen lyder på, at: "Sagsområder, der fremgår af bilagets liste I, overgår til Grønlands Selvstyre på tidspunkter, der fastsættes af selvstyret."
Formueretten i Selvstyre Bekendtgørelsens liste I er et sagsområde der kan hjemtages uden at forhandle med de danske myndigheder, som man ville i liste II, jf. Selvstyrelovens §3, stk.2.

Arealmyndigheden er bemyndiget i gennem planloven. Loven om arealanvendelse blev hjemtaget i 1981, igennem hjemmestyreloven.[20] Det der var og stadigvæk er anderledes, at Grønland aldrig har fået grundeje og dermed aldrig fået matrikler. Der tildeles arealer ved ansøgning hos den kommunale forvaltning. Arealtildelinger registreres og offentliggøres på en hjemmeside NunaGIS, som er et grønlandsk areal registreringssystem. Areal registreringens funktion minder om en matrikelregister.
Problematikken omkring ikke eksisterende forvaltningsretligt registrering af fast ejendom handler om, at der hos forvaltningsmyndighederne herhjemme formelt set ikke kan følge med, når der sker et ejerskifte omkring et fast ejendom fra arealmyndigheden.

Ejerregister i form af tinglysning af fast ejendom, er et område der stadigvæk tilhører de danske myndigheder, som et sagsområde. Hvis der ønskes at udvikle på området, skal der løftes på hele formueretten, i form af en hjemtagelse af sagsområde. Men egentlig er behovet en lille forgrening af området, nemlig et fornyet og tidssvarende lovgivning om ejerregistrering. En tidssvarende lovforslag har der også været forsøgt på flere gang via folketinget.

[18] Bilag om forespørgsel fra Landsstyrets Lovkontor 2005
[19] Selvstyrekommissionens betænkning om selvstyre i Grønland, om §3, s.40 sidste afsnit.
[20] Bilag om hjemtagne sagsområder

Grønland Landsret har en funktion der ligner fogedretten i Danmark, skal en ejendom registreres bliver det gjort hos Landsretten. Landsretten hører under to sagsområder der ikke hjemtaget endnu, nemlig dele af formueretten i form af Lov om Pant og retsplejeloven, herunder oprettelse af domstole.

For ikke at nævne embedsmandens ansvarsområde og tyngden af Folketingets liggende sagsområder. Det at hjemtage et sagsområde som f.eks. ejendomsregistrering fra Grønlands Selvstyre ikke kun op til den enkelte afdeling, da det enebærer både et beslutning for, at fremme en lovgivning på et område udenfor Selvstyret eller også en politisk beslutning for om det er økonomisk forsvarligt at hjemtage et helt sagsområde, som f.eks. formueretten.

Der findes en arealregister som registrerer arealindehaveren, men sker der et ejerskifte eller er der en ejerlejlighed til dette areal, som er ejet af andre end arealindehaveren (grundejeren), så følger forvaltningen ikke med. Registrering af ejerforholdet for en fast ejendom er dermed tabt fra forvaltningen formelt set.
Arealtildelinger bliver tildelt via arealforvaltningen i kommunen af planlovens bestemmelse om §37, stk.1 "Intet areal må unddrages almen benyttelse og tages i brug uden tilladelse fra arealmyndigheden." Den kommunale arealmyndighed tildeler ansøgte arealer og en ansøger kan få tildelt en areal, der falder inden for de kommunale planer, jf. planlovens §39. Til sidst efter byggeprocessen får man ved planlovens §37, stk.3 en brugsrettighed ved denne arealtildeling.[21]
Forvaltningen af arealtildelinger eller brugsrettigheder af arealet foregår igennem det kommunale arealmyndighed og man kan ved eget ansvar ønske, at tinglyse sin faste ejendom af selve bygningen, men ikke selve grundarealet, på den måde findes der ingen grundeje. Der står direkte i bestemmelsen i planlovens §38, stk.4 man ikke har ret til at pantsætte arealet og i bestemmelsen §2, stk.4 af folketingslov om pant for Grønland.
Ønskes der at registrere sit faste ejendom *kan* dette gøres i Landsretten, ved eget valg. Registrering af rettigheder er bemyndiget af et folketingslov om pant for Grønland, med andre ord en form for tinglysning. Konkret står registrering af fast ejendom i lovens §4: "Begæring om registrering indgives til landsretten. Registreringens retsvirkninger regnes fra

[21] Inatsisartutlov om Plan- og arealanvendelse, nr.17, af 2010 (planloven).

modtagelsens dato." Tinglysning af fast ejendom er ikke et krav, men mulighed man har i Grønland.
På den måde er arealforvaltningen afskåret af Landsretten fuldstændigt og fordi tinglysning ikke er en forvaltningsakt, kan ejerskiftet f.eks. ved salg af fast ejendom risikere ikke at blive registreret igennem den grønlandske forvaltningsmyndighed.

Da oplysninger om ejerforholdet af arealet (de grønlandske matrikler) og det faste ejendom ikke hænger sammen. Er der med tiden været udviklet og prøvet at indføre en lovforslag, for tinglysning af fast ejendom.[22] Men lovforslaget er blevet kortsluttet igennem folketinget, med den begrundelse herfor, at brugsrettigheder igennem arealtildelinger kan trækkes tilbage.
Brugsrettigheder kan i et forvaltningsakt gennem Planloven i teorien trækkes tilbage, og derfor ikke bliver permanente brugsrettigheder. Planlovens §47, stk.4, forklarer om at 'arealtildelingen kan bortfalde, når tildelingen ikke er ibrugtaget inden for 2 år. ' I lovens forarbejder om §47 er begrundelsen herfor at undgå tildelte arealer ikke bliver benyttet.[23]

Sagsområdet om formueretten som mange andre sagsområder for Grønland, er en retssædvane eller retspraksis der er udviklet i Danmark og derfor ikke et område der selv er udviklet i Grønland.[24] Den grønlandske befolkning har ikke selv udviklet retssædvane om salg og pantsætning af løsøre eller gældsbreve. Sagsområdet om formueretten kan i den retshistoriske sammenhæng godt give mening, som endnu ikke et hjemtaget område af Grønlands Selvstyre. Da der ved Selvstyreloven er aftalt, at finansiering af overtagelse af sagsområder må Selvstyret selv stå for, jf. lovens §6, stk.1.

Det andet halvdel er så til selv sammen problematik om ejerregistrering, er som heller ikke er et hjemtaget område er retsplejen, herunder oprettelse af domstole.[25] Dette område er et relevant sagsområde for registrering eller tinglysning af fast ejendomme, som registreres ved fogedretten i Danmark og Landsretten i Grønland. For at kunne hjemtage dette område, kan det først gøres med forhandlinger med de danske myndigheder, som så betyder at Grønlands

[22] Bilag om betænkning om tinglysning i Grønland, der aldrig blev vedtaget.
[23] Lovforslagets bemærkninger om Planlovens, s.57.
[24] Præambel i loven for Grønland af Lov om Gældsbreve, nr.1074, af 2015.
[25] Selvstyrelovens §3, stk.2, liste II.

Selvstyre ikke kan beslutte alene uden at forhandle med folketinget, jf. Selvstyrelovens §3, stk.2 om liste II. Bestemmelsen lyder på: "Sagsområder, der fremgår af bilagets liste II, overgår til Grønlands Selvstyre på tidspunkter, der fastsættes af selvstyret efter forhandling med rigsmyndighederne."

Ejerregistrering eller registrering af rettigheder, som det står på vejledningen på domstolsstyrelsens hjemmeside, er endnu en gren af et helt sagsområde der er aftalt om, at hjemtage, jf. §3, stk.2, om sagsområde "4) retsplejen, herunder oprettelse af domstole." Det er som nævnt før, ikke muligt at hjemtage i dele af sagsområdet efter behov, som det står på Selvstyrekommissionens betænkning.[26]

Det gældende lov der benyttes i dag af Grønlands Landsret om registrering af rettigheder er et folketingslov om pant, for Grønland fra 1967. Panteretten af pantsætningsloven fra den tid, var ikke et fuldt udviklet til en struktureret og separat tinglysningslov endnu, derfor kan man på sin vis mene at der ikke findes tinglysningslov for Grønland. Det betyder at der hverken er udviklet ejendomsregistrering i form af ejerfortegnelse under den grønlandske forvaltning og da ikke digital tinglysning ved domstolsstyrelsen for Grønland til dags dato.[27]

Lov nr. 154 af 1967 om pant for Grønland, er det gældende lov før hjemmestyreloven blev indført, det vil sige, at det er et lov der er vedtaget i sin tid, da Grønland var anset som et amt. Derved er lovens retlig trinhøjde bekendtgørelse niveau. Til bekendtgørelsen er der et eksisterende gældende cirkulære om "registrering af andre rettigheder over fast ejendom og løsøre end pant." regulativ nr.0 af 1967. Regulativet bestemmelser indeholder regler om hvornår registreringen føres i tingbogen eller personbogen af fast ejendom eller løsøre.

Der er med tiden efter Selvstyreaftalen trådte i kraft, udviklet en forvaltningsretlig registrering af fast ejendom gennem EU-direktivet INSPIRE i Danmark.[28] En Folketingslov der trådte i kraft af direktivet er Lov om Stedbestemt Information.[29]

[26] Selvstyrelovens betænkning om §3, s.40 sidste afsnit.

[27] Domstolsstyrelsens hjemmeside, om Grønland, om registrering af rettigheder.

[28] Europa-parlamentets og rådets direktiv om opbygning af en infrastruktur for geografisk information i Det Europæiske Fællesskab (Inspire), nr. 108/1, af 2007. (eur-lex)

[29] Bekendtgørelse af lov om infrastruktur for geografisk information i Den Europæiske Union, nr.746, af 2017. (retsinformation)

Det der er interessant for Grønland om denne lov er bekendtgørelsen for ejerfortegnelsen. Ejerfortegnelsen er bemyndiget af Loven om Stedbestemt Information, jf. lovens §10. Bekendtgørelsen om ejerfortegnelsen gør, at geodatastyrelsen i Danmark, er istand til at registrere ejerforholdet af fast ejendom, som et forvaltningsretlig akt.

Forskellen fra tinglysning om ejerfortegnelse i Danmark er, at Geodatastyrelsens hovedinteresse vil være at registrere ejerforholdet af fast ejendom, frem for pantsætningen af fast ejendom. Da tinglysning af fast ejendom, foregår ofte for at stille et ejendom til sikkerhed ved pantsætning, på Fogedretten i Danmark.

Men bestemmelsen er ikke gældende for Grønland. De gældende bestemmelser af loven for Grønland er §§ 1 og 2, § 3, stk. 1, og §§ 4-7 og 11-19 ved kongelig anordning, jf. lovens §22 og Grønlands lovregister.[30] Det som er alt andet end forvaltningsretlig registrering af fast ejendom. Forvaltningsretlig registrering af fast ejendom i Danmark gennem bekendtgørelsen om ejerfortegnelsen, som et forvaltningsakt er bemyndiget til Geodatastyrelsen.

Da Loven om Stedbestemt Information trådte i kraft i 2017, ifb. med en EU-direktiv INSPIRE bliver spørgsmålet så, om hvad der bliver gældende for Grønland og hvem der sidder, som ressortmyndighed.[31]

EU-direktivet INSPIRE er udviklet i EU i 2007 og implementeret i 2017 i Danmark, efter Selvstyreloven er trådt i kraft i 2009, derfor er der ingen informationer, at hente om hjemtagelse eller ikke hjemtagelse af sagsområde, da implementeringen af direktivet om INSPIRE på daværende tidspunkt ikke helt var udviklet endnu.

Der står så i forarbejderne i Loven om Stedbestemt Information at: "Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering har derimod ikke ansvaret for infrastrukturen i Grønland, idet lov om infrastruktur for geografisk information, der gennemfører et EU-direktiv, ikke gælder i Grønland."[32]

Grønland er ikke medlem af EU, men den danske stat er medlem og kan forbinde Grønland i form af retspraksis, da Grønland ikke er et selvstændigt land.[33] En mulighed kunne være, at

[30] Folketingslov om Geodatastyrelsen, nr. 749, af 1988.
[31] Lovbekendtgørelse nr. 746 af 15. juni 2017
[32] Lovbemærkning om stedbestemt information, nr. 380, af 2017, s.30.
[33] Folketingets hjemmeside om Grønlands forbindelse med EU

udvikle et forvaltningsretlig registrering af fast ejendom, gennem en kongeligt anordning om stedbestemt information til bestemmelsen om §10.
Eller også når Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering har fraskrevet ansvaret for Lov om Stedbestemt Information for Grønland, og området ikke behøves at hjemtages i form et §3, stk.2 sagsområde. Bliver muligheden for Grønland selv at udvikle området gældende, som Selvstyrelovens §4 giver mulighed for: "Naalakkersuisut og regeringen kan aftale, at sagsområder, der alene vedrører grønlandske anliggender, og som ikke er nævnt i bilaget, kan overtages af Grønlands Selvstyre." I Selvstyrekommissionens betænkning er det således beskrevet, at det er op Selvstyret selv at beslutte hvilken procedure det vil hjemtage et område der ikke er nævnt som en del af de af aftalen hjemtagelse af sagsområder. [34]

Det vil betyde at registrering af fast ejendom, som forvaltningsretlig akt i form af en grønlandsk bekendtgørelse af ejerfortegnelse og i form af en Inatsisartutlov om Stedbestemt Information kan udvikles. Hvorimod registrering af fast ejendom i form af en panteret eller tinglysning ikke kan udvikles medmindre det hjemtages som en del af et formueretlig sagsområde, fordi arealet eller brugsretten ikke er permanent rettighed. Permanent i form af noget der ligner matrikler og dermed grundeje.[35]

Hvis man sammenligner forvaltningsmyndigheder om fast ejendom i Danmark og om fast ejendom i Grønland. På et hus i Danmark skal den hus have overholdt reglerne omkring grundeje, byggeloven og pantsætning af fast ejendom.
Hvert sit lovgivning iværksætter forvaltningsmyndighederne omkring fast ejendom f.eks. af erhvervsstyrelsen, fogedretten og geodatastyrelsen.[36]
Ved køb af grunde eller fast ejendomme, bliver der tinglyst og stillet til sikkerhed i pant om det ejerforhold. Sker der så et ejerskifte af huset er der samarbejde imellem fogedretten og Geodatastyrelsen om ejerforholdet, så det tinglysning af rettigheder ved fogedretten og ejerfortegnelsen ved Geodatastyrelsens forvaltning er i sync. Den del giver god mening. I Danmark er hele under et enkelt forvaltning ved Folketinget, det giver meningen fordi husets fysiske beliggenhed ligger i Danmark.

[34] Selvstyrekommissionens betænkning om Selvstyre, om §4, s.40
[35] Bilag om forespørgsel landsstyrets lovkontor, fra 2005
[36] Planloven (DK), Digital Tinglysningslov (DK) og Lov om faste ejendommes beliggenhedsadresse (DK)

Hvis vi kigger på et hus der ligger i Grønland, så er dele af lov rammerne hjemtagne igennem hjemmestyreloven, derfor også forvaltes under Grønlands Selvstyre i dag og dele af lovgivningen og forvaltningen af folketinget.

Byggeloven og planloven er overtaget i 1981 igennem hjemmestyreloven og forvaltes derfor under Grønlands Selvstyre. Departement for Bolig og Departement for Finanser, har i den følgende tid lovgivet tidssvarende Inatsisartutlov, nr.13, af 2010 om Byggeri og Inatsisartut lov om planlægning og arealanvendelse, nr.17, af 2010 .[37]

Det resterende forvaltning for denne hus er under de danske myndigheder hos Erhvervsstyrelsen, Geodatastyrelsen og Domstolsstyrelsen.[38]

Domstolsstyrelsen har fysiske kontorer i Grønland på kredsretterne og Landsretten i Grønland, hvor registrering af faste ejendomme foregår via Grønlands Landsretten, men Domstolsstyrelse er ikke et hjemtaget sagsområde endnu.[39]

Forvaltningen under Erhvervsstyrelsen og under Geodatastyrelsen foregår fra de danske myndigheder med fysiske kontorer i Danmark. Lovgivningen de forvalter efter er ikke udviklet med et tidssvarende register, da det gældende lovgivning er Lov om Pant, for Grønland, stadigvæk er af 1967.

Derfor er det antaget, fordi udfordringen ligger i Grønland at styrelserne ikke kan tage beslutninger for eller får det for usikkert til at tage beslutninger for det land de retssamfunds mæssigt ikke kontakt til.

Hvis vi kigger tilbage på teorien om retspluralisme, kan siges at den der har krav på kortslutning af lovforslaget om en tilsvarende registrering af rettigheder eller ikke eksisterende tinglysningslov har et dominerende standpunkt. Argumenteres det ud fra et teori om retspluralistisk synspunkt, bliver det nemt at påpege hvem der har den centrale magt.

[37] Bilag om liste af overtaget sagsområder.
[38] Lov om pant for Grønland, nr.154, af 1967. (dgl)
[39] Selvstyrelovens §3, stk. 2, liste II, nr. 4 om retspleje, herunder oprettelse af domstole.

Faktisk findes der permanent tildelte matrikler og en Lovbekendtgørelse om Bygning på Fremmed Grund[40] og cirkulære om ejerfortegnelse hos de danske myndigheder.[41] Med andre ord umatrikuleret faste ejendomme igennem udstykningsloven.

Udstykningslovens §4, stk.2 og §5, stk.1 giver umatrikuleret areal et rettighed til registrering, som fast ejendom. Så kortslutningen af lovforslaget, kan modargumenteres med danske myndigheders egne gældende lovgivning, der har lignende løsninger for betinget tildelte arealer, som er umatrikuleret arealer.

Hvis vi så kigger fra den retsfilosofiske teori af Venzke om normernes sfære, at det hverken kun er det ene norm eller det andet norm, men er en sammenblanding af to normer.

Kunne det være muligt fra denne synsvinkel, at udvikle en sammenblanding af det ene viden fra de danske myndigheder om ejerfortegnelse og det andet viden fra grønlandske kommunale arealmyndigheder om arealforvaltning, kan behovet for forvaltningsretlig registrering ejendomme udvikles.

Det samme igen fra danske myndigheder viden om digital tinglysning af fast ejendom og viden ikke permanente matrikulerede arealer fra udstykningsloven og det andet Grønlands Landsrettens viden og praksis om folketingslov for Grønland om pant. På den kan løsningen blive sammenblanding af de to viden ud fra to forskellige normer. Enten i form af et hjemtagelse om sagsområdet formueret eller i form af et nyt lovforslag ved kongeligt anordning gennem folketinget for Grønland.

Det egentlig de samme gældende ret og argumenter for det behov om lovgivning, men fordi teorien er et retsfilosofisk synspunkt, giver det et struktureret og mere objektivt forslag på hvordan en løsning kunne ligge. Hvis man skal løse behovet for forvaltningsretligt registrering af faste ejendomme. Eller lave en fornyet forslag om tidssvarende tinglysningslov for Grønland.

[40] Bekendtgørelse om registrering af ejerlejligheder og notering af bygning på fremmed grund i matriklen.

[41] Cirkulære om registeret over faste ejendommes ejere, nr. 9484 af 2019. (retsinformation)

Driften af flyvepladser og flytrafikken i Grønland.

Af Julius

Jeg vil i efterfølgende afsnit problematisere daværende Grønlands Hjemmestyres hjemtagelse og til dags dato drift, i dag Grønlands Selvstyre, af det flyvepladser der er i Grønland mens selve flytrafikken i Grønland forblev og er til stadighed et dansk sagsområde.

Det vil jeg gøre ved at beskrive forvaltningspraksis det grønlandske myndigheder anvender i deres sagsbehandling i driften af det grønlandske lufthavne og derved identificere og påpege overensstemmelse mellem det danske myndigheders sagsbehandling og brug af andre juridiske metoder i deres sagsbehandling af flytrafikken i Grønland i forhold til det grønlandske myndigheder.

Jeg vil også påpege, at fordelingen af sagsområderne mellem de danske og grønlandske myndigheder ikke har ændret sig siden Grønlands Hjemmestyres hjemtagelse af driften af flyvepladserne i Grønland tilbage i år 1985 og at det derved kan påvises, at praksis både mellem de to retssamfund og internt i deres respektive sagsområder ikke har ændret sig, både selvom der tidligere har været episoder der kunne give anledning og selvom forholdet mellem den danske regering og den grønlandske regering i folkeretligt forstand har ændret sig i form af indførelsen af Grønlands Selvstyre i år 2009.

Jeg vil komme ind på retshistoriske aspekter som jeg mener kan have sin del af forklaringen på sagsområdernes tilstand og på forholdet mellem de to retssamfund i det to sagsområder og det faktum, at majoriteten af det juridiske sagsbehandlere og jurister generelt der arbejder i det grønlandske myndigheder har deres juridiske baggrunde primært fra det danske universiteter og dermed vægter den danske grundlov og det danske juridiske system generelt mere end retten til selvstyre (selvstyreret). Retshistorien i Grønland, forholdet mellem Danmark og Grønland og Grønlands øvrige relationer til andre lande er simpelthen for omfattende til at kunne drage til fulde nytte af efter et almindeligt dansk universitetsforløb for at kunne perspektivere ud fra et selvstyre synspunkt. I dag kan man tage en juridisk bacheloruddannelse i Grønlands Universitet som netop perspektivere udadtil.

Retshistoriske aspekter som har betydning i det to sagsområder.

Af Julius

Almindelig retslære har i dansk universitetshistorie været grundlæggende siden begyndelsen af 1800-tallet (Henrik Zahle, 2005, side 22). Man antager og forudsætter, at retten har en almindelig natur, at man i forskellige kulturer kan finde fælles gennemgående træk ved retten. At denne almindelig rettens natur ovenikøbet er uforanderlig, at den altid kunnet findes og vil altid kunne findes så længe der er noget der er ret.
Denne forståelse af faget lægger en meget væsentlig del af opmærksomheden på denne bestemmelse eller fastlæggelse af rettens almindelige natur (s. 22).

Det er først i det 20. århundrede at man kommer mere væk til i dag helt væk fra denne antagelse og i dag har helt specielle fag som f.eks. privatret, offentlig ret og til mere specialiserede emner som aftaleret, erstatningsret, forvaltningsret, udlændingeret, FN-ret osv. Det gælder ikke længere at noget ret er uforanderlig og ingen kan i dag forestille sig eller endsige antage at noget ret er uforanderlig.

Dette nye anskuelse kommer hovedsageligt under og efter anden verdenskrig som efterfølgende betød, at Grønland blev indlemmet i det danske kongerige med Grundlovsændringen i år 1953. Jeg skal ikke i dette afsnit komme ind på det juridiske baggrund for indførelsen af henholdsvis det Grønlandske Hjemmestyre og efterfølgende Grønlands Selvstyre. Jeg ønsker blot at fremhæve, at samtidigt med det nye, som formentligt i realiteten er forholdsvis rimeligt nemt at forholde sig til, at det rigtige helt nye disciplin blev indført - nemlig retten til selvstyre. Denne nye disciplin afføder i sig selv en ny selvmodsigende disciplin - afgivelse af magt inden for eget retssystem.

Det er så i det to - som jeg tilsammen vil kalde sfære, at vi finder det to sagsområder som jeg vil problematisere - driften af det grønlandske flyvepladser og lufttrafikken i Grønland.

Sagsbehandling og det anvendte juridiske metoder i de to respektive områder.

Der er ingen tvivl om, at begge parters juridiske metoder er valide. Begge parter anvender juridiske metoder som jeg for overskuelighedens skyld vil gøre rede for efterfølgende.

Det grundlæggende elementer i den juridiske metode er[42];

1) faktum: fastlæggelse af et hændelsesforløbs faktum,
2) retsfaktum: fastlæggelse af hændelsesforløbets retsfaktum (dvs. hvad er retligt relevant),
3) jus: herefter identifikation af relevante skrevne og uskrevne retskilder samt hvordan retskilderne skal fortolkes.
4) subsumption: hvor jus og retsfaktum holdes op mod hinanden, hvorved der bliver fastlagt, hvad retstillingen er eller kan være.

Metoden er ikke en matematisk formel der giver en forhåndsbestemt resultat. Ved anvendelse af metoden kan resultatet forekomme i forskellige udfald som kan indgå i den juridiske argumentation. Denne metode har til formål, at beskrive;

1) hvordan retsstillingen kan være, hvis der er flere mulighed udfald, eller
2) hvordan retsstillingen er, når der ikke må være tvivl om udfaldet

Ovennævnte metode er, i det som jeg i forrige side kalder for sfære, problematisk fordi selve driften af det grønlandske lufthavne er overdraget til det grønlandske myndigheder mens selve lovgivningen om det der rent faktisk handler om og er formålet med at have lufthavne, lufttrafikken og lovgivningen herom er et dansk anliggende.

Det er dog umiddelbart ikke sådan, at lovgivningen både i driften af det grønlandske lufthavne og om selve lufttrafikken er uklar.

[42] webside: juridiskmetode.dk

Udfordringerne bliver synlig når der i driften af det grønlandske lufthavne opstår uregelmæssigheder som der i lovgivningsarbejdet ikke er taget højde for. Selve lovgivningen om luftfart er igennem tiderne udarbejdet i Danmark ud fra erfaringerne fra Danmark og andre sammenlignelig lande. Københavns Lufthavn blev anlagt i 1925. Til sammenligning blev den første civile lufthavn i Grønland anlagt i 1979.

Ved overgivelsen af driften af det Grønlandske lufthavne til Grønlands Hjemmestyre blev det danske myndigheder afskåret fra at høste erfaringer om drift af lufthavne i Grønland men må forhøre sig hos det Grønlandske myndigheder. Det mener jeg, påvirker f.eks. udformningen af krav om, f.eks. hvor længe et givent teknisk udstyr må være ude af drift før man begynder at kigge på, om man overhovedet skal begrænse brugen af, enten det specifikke udstyr eller brug af lufthavnen i det hele taget.

At drive lufthavne i Grønland, f.eks. i Kangerlussuaq er markant anderledes end f.eks. i Danmark hvor både hjælp i form af specialiserede teknikere og reservedele kan skaffes via andre kanaler, f.eks. via tog eller naboby eller sågar naboland indenfor få timer. Kangerlussuaq kan kun nås via luftvejen og nærmeste specialiserede teknikere vil være 1 times flyvning væk - hvis vejret tillader det. Og når de specialiserede teknikere endelige ankommer og finder fejlen efter yderligere tids fejlsøgning og det viser sig, at reparation på stedet ikke er muligt vil man skulle finde reservedele som typisk vil være i København eller kun kan skaffes via København da den regelmæssig atlantningflyvning foregår til og fra København. Og det er 4-5 timers flyvning i hverdagene i sommerperioden og kun 2-3 gange i vinterperioden. Så et krav om, f.eks. et teknisk udstyr kun må være ude af drift i 4 timer kan udvikle sig ganske udfordrende.

At udfordringerne først bliver synlige når der opstår uregelmæssigheder skal findes i, at lovgivningen om lufttrafik og driften af lufthavnene er delt i to retssamfund. Erfaringer der erhverves gennem drift af det Grønlandske Lufthavne høstes ikke længere direkte af lovgiver om lufttrafikken men af Grønlands Selvstyre. Og så længe Grønlands Selvstyre selv vurderer, at de agerer indenfor rammerne, vil lovgivningen ikke udvikle sig eller tilpasses virkeligheden.

Begge retssamfund opererer ud hvad de anser som værende formel rationel ret. Og umiddelbart når tingene kører som det skal og der ikke opstår komplicerede udfordringer virker det da også lige til. Begge parter er enige om lovgivningen og der foretages altid sædvanlige høring før der foretages ændringer i den danske luftfartslovgivning.

Hvad begge parter er enige om er Max Weber's principper om formel ret.

Formel rationel ret bygger på nedskreven ret. Max Weber (Hammerslev & Madsen, 2013, s. 225) fandt at denne byggede på fem grundlæggende principper;

1)at enhver konkret retlig afgørelse er en "anvendelse" af et abstrakt retligt udsagn på en konkret "fakta situation",
2)at må være muligt i enhver konkret sag at udlede afgørelsen fra abstrakte retlige udsagn ved anvendelsen af retlig logik,
3)at retten faktisk eller praktisk skal udgøre et "rum", der ikke er "retstomt", men som består at retlige udsagn, eller som i det mindste må blive betragtet, som om der ikke er sådan et "retstomt rum",
4)at det, der ikke kan "analyseres" rationelt i retlige termer, også er retligt irrelevant,
5)at enhver menneskelig social handling altid må blive synliggjort enten som "anvendelse" eller "fuldbyrdelse" af retlige udsagn eller som en "overtrædelse" heraf, idet det retlige system ikke indeholder "retstomme huller" er resultatet en ikke-hullet "retlig sortering" af al social adfærd."(s. 225)

Den formelle ret er knyttet til en retlig autoritet. Legitimiteten er baseret på et retligt system, som er rationelt, bevidst og frivilligt vedtaget, hvor reglerne også binder dem der skabte dem – de folkevalgte politikere.

Lufttrafikken er reguleret ud fra ovennævnte principper. Selve lov udarbejdelsen og den dertil tilknyttede retligt autoritet er et dansk anliggende. Den tredje part - den grønlandske del falder så at sige udenfor systemet.

”Enhver retsregel eksisterer og har sin egen placering i det samlede kohærente og konsistente retlige hierarki. Det betyder, at også magthaverne er underlagt det eksisterende retlige system” (Hammerslev & Madsen, 2013, s.225)

De to sidste ovennævnte afsnit er udfordret i det dansk/grønlandske administration der hvor reglerne kommer i berøring med hinanden i henholdsvis hjemtagne sagsområder og ikke hjemtagne sagsområder. Dels er det regler der er vedtaget i Grønland kun gældende i Grønland, dels er det regler vedtaget i Danmark ikke vedtaget af det grønlandske parlament selv.

Retlig autoritet er en form for administration, hvor legitimiteten er baseret på et retligt system, som er rationelt, frivilligt og bevidst vedtaget.

Et af det vigtigste forhold ved den retlige autoritet er den bureaukratiske organisation, hvor”..det lavere kontor er kontrolleret og overvåget af et højere. Der er en ret til appel og klagemuligheder fra det lavere kontor til det højere” (side 229)

Denne bureaukratiske organisation kan også være problematisk i dansk/grønlandsk administration der hvor reglerne kommer i berøring med hinanden i henholdsvis hjemtagne sagsområder og ikke hjemtagne sagsområder. Jeg har tidligere nævnt, at praksis i varetagelsen af det to sagsområder ikke har ændret sig selvom der har været begivenheder der kunne give anledning til samme. En af det mest iøjenfaldende og juridisk bemærkelsesværdige og måske i ligeså høj grad juridisk udefineret er, indførelsen af Grønlands Selvstyre i 2009. I præamblen står blandt andet at loven bygger på ønsket om at fremme ligeværdighed og gensidig respekt mellem Danmark og Grønland og at loven i denne overensstemmelse bygger på en overenskomst mellem Naalakkersuisut og den danske regering som ligeværdige parter. Denne omhandles i et afsnit for sig men grunden til at jeg fremhæver det her er, at denne del er væsentligt når og hvis man skulle komme i berøring med enten den danske eller grønlandske ministers ansvar eller forvaltningsmyndigheders erstatningsansvar.

Habermas gør opmærksom på, at Weber har koblet retten i det moderne samfund fra legitimiteten, idet etiske og moralske vurderinger af retlige beslutninger om, hvad der er rigtigt og forkert, ikke inddrages i beslutningsprocessen. De rigtige beslutninger bliver at følge reglerne på den korrekte måde i et formelt retligt system. (side 230) Denne iagttagelse er

vigtig i et dansk-grønlandsk lovgivningsmæssige forhold hvor det kohærente og konsistente retlige hierarki er udfordret.

Det her Habermas gør opmærksom på, er et vigtigt punkt som kan have en afgørende betydning i udfaldet af afgørelsen i en sagsbehandling. To uafhængig af hinanden enheder som dansk og grønlandsk administration kan ende et sted hvor de to enheder i virkeligheden ikke ønsker at være.

Jeg vil efterfølgende påvise et eller flere af det områder, hvor dansk henholdvis grønlandsk sagsbehandling på deres egne sagsområder kan have betydning i hinandens områder. Det er vel at mærke, hvor den danske side bruger juridisk metode uden etiske og moralske overvejelser og hensyn mens den grønlandske har etiske og moralske overvejelser med i sin tilgang til sagsbehandling og afgørelse. Eller det kan også skyldes, at de har forskelligt syn på og hvad der ligger i, at have "respekt for bestemmelserne i lov om luftfart". Når man i juridiske tekster skriver at "respektere" betyder det, at man skal følge lovgivningen. Jeg vil blot understrege det paradoksale i at give selvstyre og i samme fortælle hvordan man skal styre.

Grønlands daværende hjemmestyre overtog trafikområdet i Grønland ved Folketings Lov nr. 469 af 1. november 1985 (FT Lov 469). Loven trådte i kraft pr. 1. januar 1986. Loven er ophævet ved ikrafttræden af lov om Grønlands Selvstyre. Men det står i bemærkningerne til Lov om Selvstyre at ophævelsen af bemyndigelseslovene ikke har betydning i forhold til hvad der er hjemtagne eller ej. Endvidere fremgår det som bilag til lov om Grønlands Selvstyre hvilke områder der ikke er hjemtagne.

Jvf. § 7 i FT Lov 469 står, at Grønlands Hjemmestyre kan *med respekt af bestemmelser i lov om luftfart* ved landstingsforordning fastsætte *regler om etablering og drift* af flyvepladser, herunder helikopterlandingspladser, i Grønland, der indgår i den interne trafik i Grønland, og som ligger uden for forsvarsområderne (min egen fremhævelse). Ergo er lufttrafikken i Grønland et ikke-hjemtagne område.

I FT Lov 469 står som § 9 endvidere, at hjemmestyret overtager Den Kgl. grønlandske Handels virksomhed dog henvises til stk. 2 hvor der står, at de dansk-amerikanske forsvarsområder i Grønland kun kan overtages af hjemmestyret efter aftale med ministeren for Grønland.

Hjemmestyret overtog de dansk-amerikanske forsvarsområder i Grønland med virkning fra. 1. oktober 1991 med henvisning til FT Lov 469 1985, jvf. L 305 14/5-1991.

Grønlands Hjemmestyre og efterfølgende Grønlands Selvstyre har siden overtagelsen af trafikområdet etableret flere helikopterlandingspladser og lufthavne. Driften af disse er alene Grønlands ansvar dog med respekt for bestemmelser i lov om luftfart jvf. ovenfor.
Ansatte i lufthavnene er ansat og aflønnet af Grønlands Selvstyre og skal derfor efter almindelige arbejdstager/arbejdsgiverforhold være hierarkisk tro mod Grønlands Selvstyre. I sidste ende er det den grønlandske pendant til den danske trafikminister Naalakkersuisoq for trafik der er ansvarlige for driften af det grønlandske lufthavne. Der er således en ubrudt direkte linie op til den grønlandske minister for trafik når det gælder driften af det grønlandske lufthavne, dybt igennem alle tilknyttede embedsfolk i departementet for trafik.

26. september 2018 kommer denne meddelelse i Mittarfeqarfiit's hjemmeside (i øvrigt også i pressen):

"*Efter anvisning fra Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen i Danmark har Mittarfeqarfiit midlertidigt begrænset beflyvningen af Kangerlussuaq Lufthavn af sikkerhedsmæssige årsager. Baggrunden for begrænsningen er, at der er problemer med radio udstyret i Kangerlussuaq Lufthavn*."

Mittarfeqarfiit er nettostyret virksomhed direkte under Departementet for Infrastruktur og dermed under den grønlandske minister for trafik.
Her er der sammenfald- eller sammenblanding af sagsområder der er henholdsvis er hjemtaget og ikke-hjemtaget, med driften af lufthavne på den ene side som værende hjemtaget grønlandsk sagsområde og luftfart reguleringen som ikke-hjemtaget sagsområde som hører under den danske regering.

Jeg har klarlagt, at driften af det grønlandske lufthavne skal respektere bestemmelser i lov om luftfart. Det er paradoksalt at det står i samme hjemtagelses lov.

Derfor giver det forskellig opfattelser af om hvorvidt det bestemmelser der er i luftfartslovgivningen respekteres når der foreligger specifikke vurderingssager.

Det var tilfældet med ovenfor citeret sag fra Mittarfeqarfiit (Grønlands Lufthavne).

I nævnte tilfælde drejer det sig om nogle radiokommunikationsudstyr der er i tårnkontrol tjenesten der efter Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsens vurdering ikke lever op til kravene der er nævnt i godkendelsen til at drive Flyvepladsen, jvf. LBK nr 1149 af 13/10/2017 [43](Luftfartsloven), kapitel 6 § 60. "Flyvepladser, hvis benyttelse til flyvning står åben for offentligheden, skal være godkendt af transport-, bygnings- og boligministeren. Også ændring af sådanne flyvepladser kræver godkendelse. Ministeren fastsætter, i hvilket omfang der kræves godkendelse af andre flyvepladser og andre anlæg."

Begrænsningen af beflyvningen af Kangerlussuaq Lufthavn af sikkerhedsmæssig årsager er sket i henhold til luftfartslovens § 60 stk. 4 "Er der indtrådt noget forhold, som kan medføre, at anlægget ikke længere tilfredsstiller kravene, og er forholdet af en sådan art, at der kan være en flyvesikkerhedsmæssig risiko forbundet med at anvende anlægget, er indehaveren pligtig til, i den udstrækning det er nødvendigt, at sætte dette helt eller delvis ud af drift, medmindre Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen tillader, at anlægget fortsat bruges."

Luftfartslovgivningen og Trafikstyrelsens krav tager udgangspunkt i ICAO som er et internationalt samarbejde der blev etableret i år 1944[44]. ICAO er dog ikke en regulerende enhed men blot rekommenderer forskellige tiltag. Det er det enkelte medlemslande der suverænt varetager deres egen lovgivning.

[43] For Grønland gælder loven som gengivet i lovbekendtgørelse nr. 408 af 11. september 1985 som ændret ved lov nr. 117 af 11. marts 1987, lov nr. 429 af 13. juni 1990, lov nr. 837 af 18. december 1991, lov nr. 1087 af 23. december 1992, lov nr. 328 af 14. maj 1997, lov nr. 1114 af 29. december 1997, lov nr. 346 af 17. maj 2000, lov nr. 340 af 16. maj 2001, lov nr. 1074 af 17. december 2002, § 2 i lov nr. 323 af 5. maj 2004, lov nr. 475 af 9. juni 2004, § 2 i lov nr. 278 af 20. april 2005 og lov nr. 242 af 21. marts 2007.
[44] www.icao.int

Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen tillader godt nok fortsat drift af Kangerlussuaq Lufthavn dog med meget væsentlige begrænset kapacitet og med meget omfattende samfundsmæssige konsekvenser til følge i og med Kangerlussuaq Lufthavn er hovedindgangen til Grønland via luftvejen.

Tages formuleringen i pressemeddelelsen for gode varer, sker begrænsningen af beflyvningen "*efter anvisning fra Trafik-...*" altså anvisning fra den danske regering. Der står ikke noget i FT Lov 469 (lov om grønlands hjemtagelse af trafikken), at den danske regering har anvisningsret men at Grønlands Hjemmestyre kan med respekt af bestemmelser i lov om luftfart etablere og drive flyvepladser i Grønland. Deri må ligge, at Grønland har fået *fortolkningsretten* af lov om luftfart. Denne kan fortolkes som en mulighed for, at enten udvide eller indskrænke og derved tilpasse praksis af lovgivningen til det faktiske og helt anderledes forhold der er i Grønland i forhold til det danske, uden at lave om på selve rammerne.

Grønland og Danmark har ret til at være uenige med hinanden. Det er der taget højde for både i hjemmestyreloven fra 1979 og senere i Lov om Grønlands Selvstyre fra 2009, jvf. Kapitel 6 § 19 i selvstyreloven. Kapitel 6 i selvstyreloven omhandler hvordan man skal løse tvister om selvstyrets kompetencer i forhold til rigsmyndighederne. Begge har ret til at rejse et spørgsmål. Ovennævnte tvist kan meget vel være taget op på dette forum

Det er Trafikministeren der iht. luftfartsloven der har bemyndigelse til at fastsætte regler, bestemmelser mv. til drift af lufthavne. Denne beføjelse udøves ved oprettelse af en Trafikstyrelse. BEK nr 2432 af 14/12/2021 lister Trafikstyrelsens opgaver, beføjelser, klageadgang og kundgørelser af visse forskrifter. Om klageadgang står;

Klageadgang efter lov om luftfart
"§ 25. Afgørelser truffet af Trafikstyrelsen efter § 6 i denne bekendtgørelse og efter luftfartsloven, bekendtgørelser fastsat i medfør heraf, Bestemmelser for Civil Luftfart og EU-forordninger på luftfartsområdet kan ikke påklages til transportministeren eller anden administrativ myndighed, jf. dog stk. 2.
Stk. 2. Afgørelser truffet efter § 6, stk. 3, i denne bekendtgørelse kan påklages til Trafikstyrelsen."

Det sidestiller Trafikstyrelsens sagsbehandling og afgørelser sammen Transportministerens uden at Transportministeren reelt har været involveret. Det er set i lyset af selvstyreaftalen, juridisk problematisk, når den grønlandske Naalakkersuisoq for Trafik skal til at indgå dialog med en styrelse under den danske regering før denne træffer en afgørelse som kommer til at gælde internt i Grønland. Der står nemlig i præamblen, at Naalakkersuisut og den danske regering er ligeværdige parter.

Sagen har også en anden juridisk kompleksitet.
Al brug af radiofrekvenser er som i næsten alle andre lande reguleret ved lov. Administrationen af lov om radiofrekvenser er ved kongelig anordning uddelegeret til Grønlands Selvstyre, jf. Anordning nr. 38 af 23. januar 2004 Anordning om ikrafttræden for Grønland af lov om radiofrekvenser. Grønlands Selvstyre er tilladelses udstedende myndighed efter denne kongelig anordning.

Jvf. Anordning nr. 38 "§ 8. Den tilladelse udstedende myndighed, jf. 3, stk. 3, fastsætter ved udstedelse af tilladelser vilkår for anvendelsen af tilladelser. Sådanne vilkår kan blandt andet omfatte:
1) Radiotekniske krav, herunder:
a) Maksimal sendestyrke.
b) Maksimal antennehøjde og antenne karakteristika.
c) Modulationstyper og spektralbredde.
d) Frekvensstabilitet.
2) Forhold begrundet i forstyrrelsesmæssige forhold.
3) Krav med sigte på gennemførelsen af det internationale frekvens samarbejde.
4) Indskrænkninger vedrørende den geografiske udstrækning af anvendelsesområdet for de udstedte tilladelser.
5) Krav med sigte på opfyldelse af bredere samfundsmæssige behov"

Kangerlussuaq Lufthavn har altså tilladelse til at bruge deres radioudstyr. Tilladelsen er efter reglerne udstedt af Grønlands Selvstyre.

Ovenpå denne tilladelse kræver luftfartslovgivningen altså endnu en tilladelse som skal udstedes af de danske myndigheder - Trafikstyrelsen. En af Trafikstyrelsen udarbejdet bestemmelse som danner grundlag til begrænsningen af beflyvning af Kangerlussuaq er BL 7-22 Bestemmelser om COM-anlæg (radio kommunikationsanlæg på jorden). I modsætning til radio tilladelsen udstedt af Grønlands Selvstyre indeholder BL 7-22 krav om, at radio udstyret skal være duplikeret - dvs. der skal forefindes to radioudstyr, en hoved radio og en back-up, jvf. BL.7-22 punkt 6.2 e, f og g. Grønlands Selvstyre har ikke mandat til at kræve duplikering af radioudstyr i sin tilladelse til frekvensanvendelse.

Reguleringen af brug af radiofrekvenser og samarbejdet herom blev etableret i år 1865[45] og stammer fra telegrafens oprindelse og handler primært om at allokere frekvensspektrum globalt, dvs. ensarte og aftale hvilke radiofrekvenser der skal bruges til hvad på global plan. ITU er dog ikke en regulerende enhed men blot kommer med rekommandationer til medlemslandene og det er stadig det enkelte medlemslande der suverænt varetager lovgivningen indenfor deres eget land.

Den problematik jeg beskrev i foregående sider vil opstå igen såfremt der i driften af det grønlandske lufthavne igen skulle opstå uregelmæssigheder, som f.eks. defekt back-up radio i tårnet i Kangerlussuaq Lufthavn. Eller for den sags skyld i Nuuk Information som er et lufttrafiktjeneste enhed, et statsligt infrastrukturselskab (Naviair) med status som selvstændig offentlig virksomhed ejet af den danske stat. Naviair leverer trafikinformationer til luftfarten, hvilket indebærer, at Naviair sørger for at lede fly sikkert og med mindst mulig forsinkelse gennem det grønlandske luftrum. Nuuk Information befinder sig i Nuuk og betjener al flyvning i Grønlandsk luftrum hvorfor konsekvensen af enhedens operationelle begrænsning vil berøre hele Grønland og ikke kun en enkelt lufthavn.

Begrænsningen af beflyvningen i Kangerlussuaq den 26. september 2018 indebar, at der kun måtte være to landinger eller starter i timen. Denne begrænsning blev lempet til at være 4 starter eller landinger i timen den 1. oktober 2018 for at blive helt ophævet den efterfølgende dag 2. oktober 2018.

[45] www.itu.int

Der findes ikke en opgørelse af det økonomiske konsekvenser denne begrænsning havde for Kangerlussuaq Lufthavn, erhvervslivet i Grønland, de berørte passagerer og det grønlandske samfund generelt. Kangerlussuaq Lufthavn er den eneste indfaldsvinkel til Grønland både med passagerer, post og fragt hvorfor det er nærliggende at antage, at denne begrænsning havde betydelige økonomiske og andre konsekvenser.

Det rejser et andet juridisk spørgsmål. Hvor kan man rejse sit erstatningskrav til i henhold til forvaltningsmyndigheders erstatningsansvar? Hvem er ansvarssubjekt?
"Ansvarssubjektet er det selvstændige retssubjekt, hvorunder den skadegørende handling er foretaget" (Sten Bønsing, 2018, s. 478). Hver forvaltningsenhed er ansvarlig for egne handlinger og kun egne. Hvis flere forvaltningsmyndigheder har del i samme handling så er alle solidarisk erstatningsansvarlige. Hvis en afgørelse er truffet efter indstilling fra eller godkendelse af en anden myndighed, vil begge være normalt ansvarlige, men hvis den skadegørende handling kan isoleres til den ene, er det nærliggende, at kun denne drages til ansvar (side 479).

Det der omtales ovenover, gælder indenfor et lukket retssamfund. Altså i det samlede kohærente og konsistente retlige hierarki. I tilfældet med drift af grønlandske lufthavne udfra et dansk luftfartslovgivning er hierarkiet udfordret. Det mener jeg er tilfældet både når man ser på selvstyre loven som en almindelige folketingslov og i særdeleshed når man ser på selvstyreloven som en aftale.

Hjemtagelsen af driften af det grønlandske lufthavne indeholdt ikke klausuler fra den danske stat, andet end, at driften skulle respektere luftfartslovgivningen. Dermed kan det udledes, at den danske regering ikke kan intervenere i driften af det grønlandske lufthavne. Det er selvfølgelig sålænge driften sker med respekt af luftfartslovgivningen. Klausulen om, at driften skal ske med respekt for luftfartslovgivningen indeholder ikke hvordan forvaltningen skal være. Det må være frit for den modtagende enhed af retten til at drive lufthavnene, i det her tilfælde den grønlandske regering, at bruge det sagsbehandlingsmæssige anerkendte juridiske metoder og forvaltningsmæssige principper, herunder proportionalitetsprincippet, i sin forvaltning og drift af lufthavnene. At begrænse Kangerlussuaq Lufthavn fordi der mangler

en back-up radio med store samfundsmæssige konsekvenser til følge og med kompliceret juridisk grundlag og hvor det juridiske muligheder muligvis ikke er udfyldt hvis man tager bestemmelsen om tvistløsning i selvstyreaftalen med i betragtning, er et meget interessant begivenhed. Dette illustrerer, at den juridiske udvikling ikke kan begrænses til at kun skulle foregå i Grønland men må også i lige så høj grad foregå i det danske folketing med hensyn til tilpasning af lovgivning der måtte gælde i Grønland.

Delkonklusion

Af Julius

Jeg har beskæftiget med mig Folketings Lov nr. 469 af 1. november 1985 overtagelsen af retten til drift af lufthavne, påvist at det tidligere forsvarsområde Kangerlussuaq er et Grønlandsk område fra 1. oktober 1991 med henvisning til FT Lov 469 1985, jvf. L 305 14/5-1991, at driften af det grønlandske lufthavne skal ske efter LBK nr 1149 af 13/10/2017 (luftfartsloven) og bestemmelser med henvisning til luftfartsloven i BL 7-22 Bestemmelser om COM-anlæg (radio kommunikationsanlæg på jorden) er udarbejdet et niveau lavere end den danske regering samt kigget på Anordning nr. 38 af 23. januar 2004 Anordning om ikrafttræden for Grønland af lov om radiofrekvenser om denne indeholdt en løsning til udfordringerne i driften af Kangerlussuaq Lufthavn uden at skulle indblande den danske Trafikstyrelse som er under den danske regering. Trafikstyrelsens kompetencer er at finde i BEK nr 2432 af 14/12/2021. Jeg har nævnt henholdsvis hjemmestyreordningen og selvstyreordningen. Jeg har konstateret, at luftfartslovgivningen tager udgangspunkt i rekommandationer i et internationalt samarbejde under FN og at det samme er gældende i reguleringen om radiofrekvenser. Disse to organer er henholdsvis ICAO og ITU.

Jeg har gennemgået juridisk metode samt principperne om retsopfattelse. Jeg har rejst spørgsmålet om forvaltningernes erstatningsansvar når forvaltningerne og afgørelserne vedrører sfæren mellem Grønland og Danmark.

Jeg henviser til afsnittene om Selvstyre som et aftale og Selvstyre som en almindelig folketingslov samt den retshistoriske gennemgang af den grønlandske retshistorie.

Konklusion

Af Julius og Arnatsiaq

Den tidlige del af retshistorien påvirker Selvstyrelovens retlig trinhøjde, dermed også selvstyrets forvaltning.
Skelnen mellem selvstyreloven som et almindelig folketingslov og selvstyreloven som et aftale er, at det påvirker synet på selvstyrelovens retlig trinhøjde. Loven er afhængig af hvilket synsvinkel man står fra. Ud fra bøgerne er det skrevne modpoler Max Sørensen synsvinkel som selvstyreloven, som et delegeret lov og Frederik Harhoffs traktat lignende lov. Problematiseringen af disse perspektiver gør, at begge synspunkter til dags dato eksisterer.
Det fører os til det næste punkt, da det påvirker gældende lovgivning over sagsområderne der truffet ud fra Selvstyreloven. Disse opfattelser skaber forgreninger af forvaltningen af Grønland, både af Grønlands Selvstyre, mest også af myndighederne af Folketinget.

Man kan hjemtage og afgive så mange sagsområder som vil mellem Grønland og Danmark. Så længe det traditionelle retsteoretiske kriterium for rettens gyldighed, en domstolsprøvelse eller myndigheds anvendelsen, ikke kan anvendes og tvangs håndhævelse af en udøvende magt reelt ikke er en mulighed mellem det statslignende enhed Grønland og staten Danmark vil der opstå situationer som beskrevet i opgaven.
Den juridiske mulighed der findes i selvstyreloven for at afgøre tvister mellem Grønland og Danmark er ikke brugt hverken under tiden med hjemmestyre eller med selvstyre.

Danmark og Grønland, og for den sags skyld og Færøerne, er foregangslande i udviklingen og praktiseringen af teorien om selvstyre indenfor samme grundlov.

Perspektiv

Af Julius og Arnatsiaq

Forvaltningen af sagsområderne bør høre under et forvaltning, forgreninger af mellem to parlamenter og forvaltninger gør sagsområderne tungere end nødvendig. Hvis det gængse forvaltningsmæssige principper og juridiske metoder skal kunne anvendes, er det nødvendigt at et sagsområde findes i og anvendes i den ene og samme rets hierarki i sin helhed.

En af det mest centrale momenter i den juridiske metode er fastlæggelsen af de enkelte retskilders juridiske betydning.

Litteraturliste

Bøger

Afvikling af Grønlands kolonistatus 1945-1954, En historisk udredning, DIIS, 2007

Almindelig Forvaltningsret, 4. udgave, Sten Bønsing.

Autonomy, Sovereignty, and Self-Determination, The Accommodation of conflicting rights, Hurst Hannum, revised edition.

Betænkning afgivet af Grønlandsk Selvstyrekommission, af marts 2003.

Danmarks Riges Grundlov, med kommentarer, redigeret af Henrik Zahle 1999.

Dansk Statsret, 2. Udgave.

Folkeret, 1. Udgave. Frederik Harhoff, Ulrike Barten, Kenneth Ø. Buhl, Bugge Thorbjørn Daniel, Birgit Feldtmann, Sten Schaumburg-Muller.

Grønlandsk-Dansk selvstyrekommissions betænkning om selvstyre i Grønland, april 2008.

Praktisk Retsfilosofi, Henrik Zahle.

Retsfilosofi, centrale tekster og temaer, redigeret af Ole Hammerslev og Mikael Rask Madsen

Retssociologi, Klassiske og moderne perspektiver, 1. udg. 3. oplag @forfatterne & Hans Reitzels Forlag, 2013.

Rigsfællesskabet, 1. udgave 1993, Frederik Harhoff.

Hjemmesider:

Den Grønlandske Lovregister

Den Grønlandske Lovsamling (dgl)

Domstolsstyrelsens hjemmeside om grønlandsk panteret

Folketingstidende.dk

juridiskmetode.dk

Bilag om forespørgsel af Landsstyrets Lovkontor, af 2005

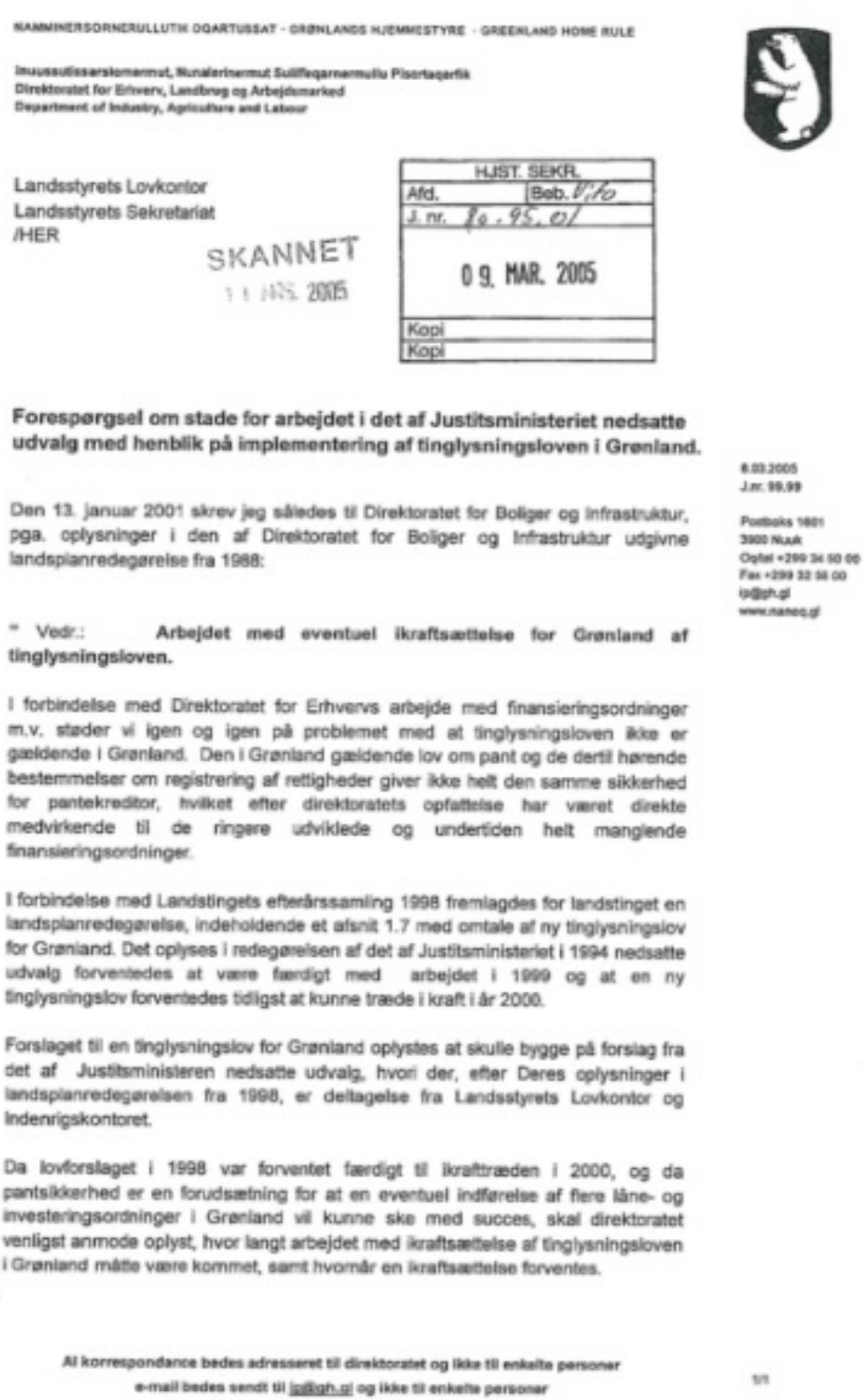

NAMMINERSORNERULLUTIK OQARTUSSAT - GRØNLANDS HJEMMESTYRE - GREENLAND HOME RULE

Inussuttissarsiornermut, Nunalerinermut Suliffeqarnermullu Pisortaqarfik
Direktoratet for Erhverv, Landbrug og Arbejdsmarked
Department of Industry, Agriculture and Labour

Landsstyrets Lovkontor
Landsstyrets Sekretariat
/HER

SKANNET
11 MAR. 2005

HJST. SEKR.	
Afd.	Beb. Pfo
J. nr. Fo. 95.01	
09. MAR. 2005	
Kopi	
Kopi	

Forespørgsel om stade for arbejdet i det af Justitsministeriet nedsatte udvalg med henblik på implementering af tinglysningsloven i Grønland.

8.03.2005
J.nr. 99.99

Postboks 1601
3900 Nuuk
Oqtat +299 34 50 00
Fax +299 32 58 00
lp@ph.gl
www.naneq.gl

Den 13. januar 2001 skrev jeg således til Direktoratet for Boliger og Infrastruktur, pga. oplysninger i den af Direktoratet for Boliger og Infrastruktur udgivne landsplanredegørelse fra 1988:

" Vedr.: **Arbejdet med eventuel ikraftsættelse for Grønland af tinglysningsloven.**

I forbindelse med Direktoratet for Erhvervs arbejde med finansieringsordninger m.v. støder vi igen og igen på problemet med at tinglysningsloven ikke er gældende i Grønland. Den i Grønland gældende lov om pant og de dertil hørende bestemmelser om registrering af rettigheder giver ikke helt den samme sikkerhed for pantekreditor, hvilket efter direktoratets opfattelse har været direkte medvirkende til de ringere udviklede og undertiden helt manglende finansieringsordninger.

I forbindelse med Landstingets efterårssamling 1998 fremlagdes for landstinget en landsplanredegørelse, indeholdende et afsnit 1.7 med omtale af ny tinglysningslov for Grønland. Det oplyses i redegørelsen af det af Justitsministeriet i 1994 nedsatte udvalg forventedes at være færdigt med arbejdet i 1999 og at en ny tinglysningslov forventedes tidligst at kunne træde i kraft i år 2000.

Forslaget til en tinglysningslov for Grønland oplystes at skulle bygge på forslag fra det af Justitsministeren nedsatte udvalg, hvori der, efter Deres oplysninger i landsplanredegørelsen fra 1998, er deltagelse fra Landsstyrets Lovkontor og Indenrigskontoret.

Da lovforslaget i 1998 var forventet færdigt til ikrafttræden i 2000, og da pantsikkerhed er en forudsætning for at en eventuel indførelse af flere låne- og investeringsordninger i Grønland vil kunne ske med succes, skal direktoratet venligst anmode oplyst, hvor langt arbejdet med ikraftsættelse af tinglysningsloven i Grønland måtte være kommet, samt hvornår en ikraftsættelse forventes.

Bilag om Lov om Tinglysning i Grønland, aldrig vedtaget

Lov om tinglysning i Grønland

I. TINGLYSNING VEDRØRENDE FAST EJENDOM

Kap. 1. Definitioner

§ 1. Ved fast ejendom forstås i denne lov en dispositionsret til et nærmere bestemt areal samt retten til de på arealet værende bygninger og installationer.

Stk. 2. Ved areal forstås et nærmere afgrænset geografisk område, hvor arealmyndighederne i Grønland har tildelt retten til opførsel af en bygning eller andre installationer.

Stk. 3. Dispositionsretten til arealet kan ikke overdrages uden tilladelse fra Grønlands Selvstyre.

Kap. 2. Rettigheder, der skal tinglyses

§ 2. Rettigheder over fast ejendom skal tinglyses for at få gyldighed mod aftaler om ejendommen og mod retsforfølgning.

Stk. 2. Den aftale eller retsforfølgning, der skal kunne fortrænge en utinglyst ret, skal selv være tinglyst, og erhververen ifølge aftalen skal være i god tro.

§ 3. Brugsrettigheder, der ikke er stiftet på længere tidsvilkår end de sædvanlige, er gyldige mod enhver uden tinglysning. Opsigelse med et halvt års varsel eller derunder anses for sædvanligt vilkår.

Stk. 2. Når en brugskontrakt er tinglyst, skal forudbetaling af leje for mere end et halvt år og nedsættelse af lejen tinglyses ifølge denne lovs § 2, dersom denne forudbetaling eller nedsættelse ikke har hjemmel i den tinglyste kontrakt.

§ 4. De på fast ejendom hvilende skatter og afgifter til selvstyre og kommune samt forsikringsbidrag til de af staten anerkendte brandforsikringsselskaber har gyldighed mod enhver uden tinglysning.

Stk. 2. Gyldige uden tinglysning er endvidere ydelser hidrørende fra foranstaltninger, der tjener til at sikre ejendommens forsyning med vand, lys, varme o lign, dens forbindelse med omverdenen, afledning eller fjernelse fra ejendommen af vand eller andet, under forudsætning af, at nævnte foranstaltninger foretages af det offentlige selv eller efter en af det offentlige givet bemyndigelse.

Stk. 3. De i stk. 2 nævnte rettigheder, der er gyldige uden tinglysning, står tilbage for offentlige skatter og afgifter, og nævnte brandforsikringsbidrag, men går i øvrigt forud for alle såvel tidligere som senere stiftede rettigheder.

§ 5. Ved god tro forstås i denne lov, at erhververen ikke kender den utinglyste ret og heller ikke ved grov uagtsomhed er skyld i sit ukendskab til den. God tro må være til stede på det tidspunkt, da aftalen anmeldes til tinglysning, og ved overdragelse af pantebreve på overdragelsens tid.

§ 6. Ved et skøde forstås ethvert dokument, der overdrager ejendomsretten til en bestemt fast ejendom eller en del af en sådan, være sig ubetinget eller betinget af købesummens betaling eller andet. Ejendomsoverdragelse kan ske ved transport på skødet.

Kap. 3. Tinglysningens midler

§ 7. Tinglysning sker i tingbogen, der føres ved Retten i Grønland.

Stk. 2. Der føres endvidere en dagbog.

§ 8. Alle dokumenter vedrørende fast ejendom, der anmeldes til tinglysning, indføres i dagbog og tingbog efter nedenstående regler.

Stk. 2. Opstår der mistanke om, at et dokument, som er indleveret til tinglysning, helt eller delvis er ugyldigt, og kan der, efter at retten har søgt forholdet oplyst ved henvendelse til parterne og anmelderen, ikke på det foreliggende grundlag træffes afgørelse herom, fastsætter retten en frist til godtgørelse af dokumentets gyldighed.

Stk. 3. Justitsministeren kan fastsætte nærmere bestemmelser om underretning til andre myndigheder om dokumenter, der afvises som ugyldige eller tinglyses med frist efter stk. 2.

Kap. 4. Grundlaget for tinglysning

§ 9. Som grundlag for tinglysning kræves et dokument, der anmeldes til tinglysning. Samtidig med dokumentet indleveres genpart af samme. Ved aflysning leveres genpart af kvitteringen samt af dertil hørende bevisligheder.

Stk. 2. Med et pantebrev skal følge det sidst tinglyste skøde på ejendommen. Oplyses det ved anmelderens skriftlige erklæring, at skødet er

Bilag om liste af hjemtaget sagsområder

Grønlandsudvalget 2012-13
GRU Alm.del endeligt svar på spørgsmål 53
Offentligt

Statsministeriet

Oversigt over sagsområder, der er overtaget af Grønlands hjemmestyre (I og II) henholdsvis Grønlands Selvstyre (III)

I. Sagsområder overtaget af hjemmestyret efter hjemmestyrelovens § 4

Sagsområder overtaget efter hjemmestyrelovens § 4	**Dato for overtagelse**
Grønlands styrelsesordning	1. maj 1979
Styrelsesordningen for kommunerne	1. maj 1979
Skatter og afgifter	1. januar 1980
Regulering af arbejdskrafttilgangen i Grønland	1. januar 1980
Regulering af erhvervsmæssigt grønlandsk fiskeri, fangst m.v.	1. november 1980
Fredning	1. januar 1981
Kompetence til at foretage indgreb i overenskomstmæssigt varslede konflikter f.s.v.a. journalister	1. oktober 1982
Kompetence til at fastsætte bestemmelser om dyrtidsregulering af lønninger m.v. for den del af det private arbejdsmarked i Grønland, hvor lønninger reguleres på grundlag af det grønlandske reguleringspristal	1. december 1983
Næringslovgivning	1. januar 1985
Regulering af den resterende del af erhvervsmæssigt fiskeri	1. januar 1985
EFG-elevers retsstilling	1. februar 1985
Kompetence til at foretage indgreb i overenskomstmæssigt varslede konflikter (genetablering af fredspligt) på den resterende del af det offentlige, ikke-statslige arbejdsmarked og på det private arbejdsmarkeds (Thule Air Base delvis undtaget).	1. november 1985
Kompetence til at fastsætte bestemmelser om løn- og ansættelsesforhold i øvrigt på det private arbejdsmarked i Grønland (Thule Air Base delvis undtaget), herunder bestemmelser om dyrtidsregulering af lønninger m.v., der reguleres på grundlag af det danske reguleringspristal.	1. november 1985
Konkurrencelovgivningen	1. januar 1986
Mønstring af søfarende	1. juli 1986
Forsamlingshuse	1. januar 1987
Radiostøjdæmpning og fællesantenner	1. januar 1987
Regulering af jagt og fiskeri af ikke-erhvervsmæssig karakter	1. januar 1989
Kompetence til at lovgive om licitation	1. maj 1989
Regelfastsættelse vedr. indgåelse af kollektive overenskomster og aftaler m.v. for personale under hjemmestyret og kommunerne, som ikke er omfattet af hovedaftalen vedr. tjenestemænd i Grønland	1. april 1991
Regelfastsættelse for og tilsyn med produktion af naturtørret fisk til det grønlandske hjemmemarked	1. november 1993
Sagsområder overtaget efter hjemmestyrelovens § 7, jf. § 4	**Dato for overtagelse**
Stednavne i Grønland - L 555 30/11-1983	1. januar 1984
Regelfastsættelse vedrørende det særlige grønlandske flag - L 222 6/6-1985	6. juni 1985
Regelfastsættelse om sommertid - L 817 19/12-1989	1. januar 1990
Regelfastsættelse vedr. ekspropriation på overtagne sagsområder - L 1012 19/12-1992	19. december 1992
Undersøgelse og udnyttelse af vandkraftressourcer - L 1075 22/12-1993	1. januar 1994
Hunde og dyreværn - L 906 16/12-1998	1. januar 1999
Ansvarsforholdene på medieområdet - L 439 31/5-2000	1. januar 2001